

32/446(180) 2^e ex.

Bibliografie van lijnvormige beplantingen

BIJLIJSTELING
CENTRALE LANDBOUWCATALOGUS

W.C. Knol

Rapport 180

DLO-Staring Centrum, Wageningen, 1991

15 1070 1070

Ln 546717 *

REFERAAT

Knol, W.C. 1991. *Bibliografie van lijnvormige beplantingen*. Wageningen, DLO-Staring Centrum. Rapport 180 67 blz.; 1 fig.

Een literatuurstudie naar de verschillende aspecten van lijnvormige beplantingen in Nederland vormde de aanleiding tot een bibliografie over dit onderwerp. Deze bibliografie bevat publikaties over uiteenlopende aspecten van lijnvormige beplantingen in de Nederlandse, Duitse en Engelse taal. Er zijn uiteenlopende bronnen geraadpleegd om deze lijst samen te stellen. De literatuurreferenties zijn opgeslagen in een geautomatiseerd databestand en voorzien van trefwoorden. Deze trefwoorden zijn gebruikt om een index samen te stellen waarmee op onderwerp kan worden gezocht.

Trefwoorden: bibliografie, literatuur, lijnvormige beplantingen, houtwal

ISSN 0924-3070

©1991 DLO-Staring Centrum, Instituut voor Onderzoek van het Landelijk Gebied (SC-DLO)
Postbus 125, 6700 AC Wageningen
Tel.: 08370-74200; telefax: 08370-24812; telex: 75230 VISI-NL

Het DLO-Staring Centrum is een voortzetting van: het Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding (ICW), het Instituut voor Onderzoek van Bestrijdingsmiddelen, afd. Milieu (IOB), de Afd. Landschapsbouw van het Rijksinstituut voor Onderzoek in de Bos- en Landschapsbouw "De Dorschkamp" (LB), en de Stichting voor Bodemkartering (STIBOKA).

Het DLO-Staring Centrum aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het DLO-Staring Centrum.

Project 402

INHOUD

	blz.
WOORD VOORAF	7
SAMENVATTING	9
1 INLEIDING	11
1.1 Doel	11
1.2 Begripsbepaling	12
2 WERKWIJZE	13
3 HET LITERATUURBESTAND	15
4 BIBLIOGRAFIE	17
5 INDEX	57

WOORD VOORAF

De NRLO (Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek) werkgroep lijnvormige beplantingen heeft zich ten doel gesteld de problematiek van lijnvormige beplantingen en het onderzoek daarnaar samen te vatten. Hiervoor wordt een samenvattende publikatie voorbereid die in 1992 zal verschijnen. In deze publikatie worden een groot aantal aspecten van lijnvormige beplantingen behandeld. Daarnaast is er een landelijke typologie van beplantingen opgesteld op basis van ecologische, landschappelijke en abiotische kenmerken van afzonderlijke elementen.

Er zijn vrij veel publikaties verschenen over lijnvormige beplantingen. Literatuuroverzichten over dit onderwerp zijn nauwelijks gepubliceerd. Bestaande overzichten hebben meestal betrekking op één of enkele aspecten van lijnvormige beplantingen of zijn anderszins beperkt. Het doel van deze bibliografie is om, in aansluiting op de samenvattende publikatie over lijnvormige beplantingen, een literatuurlijst te publiceren waarin een breed scala aan onderwerpen aan de orde komt. Deze bibliografie is niet opgezet als pasklaar documentatiesysteem maar als overzicht en bedoeld voor een eerste literatuurselectie.

Verskillende personen hebben materiaal aangeleverd waarvan gebruik is gemaakt bij het samenstellen van deze bibliografie. In het bijzonder noem ik hier ir. H. Dijkstra en ir. E. Rumpff.

SAMENVATTING

Het doel van deze bibliografie is om, in aansluiting op de samenvattende publikatie over lijnvormige beplantingen, een literatuurlijst te publiceren waarin een breed scala aan onderwerpen aan de orde komt. Deze bibliografie is niet opgezet als pasklaar documentatiesysteem maar als overzicht en bedoeld voor een eerste literatuurselectie.

Bij het samenstellen van deze bibliografie is gebruik gemaakt van uiteenlopende bronnen. Een aanzienlijk deel van de literatuurreferenties is afkomstig uit geautomatiseerde literatuurbestanden (AGRALIN, CAB en AGRICOLA). Andere bronnen vormen literatuuroverzichten, handboeken, artikelen, kaartenbakken en algemene overzichtswerken. Het verzamelen van literatuur is beperkt tot de Nederlands-, Duits- en Engelstalige literatuur.

Alle verzamelde literatuur is opgeslagen in het computerprogramma CARDBOX. Dit programma is specifiek ontwikkeld voor het opslaan en bewerken van literatuurbestanden. Op grond van de titel, samenvatting of inhoudsopgave zijn er trefwoorden toegekend aan iedere publikatie. Vanwege de omvang van het bestand is afgezien van het maken van samenvattingen. Er is een index gemaakt waarmee selecties op onderwerp mogelijk zijn.

Er zijn bijna 900 publikaties in het bestand opgenomen. Deze zijn in alfabetische volgorde gerangschikt op auteur en jaartal. Aan iedere publikatie is een uniek nummer toegekend dat correspondeert met de nummers in de index. Op deze wijze kan vanuit de index de betreffende publikatie worden opgezocht.

1 INLEIDING

1.1 Doel

De werkgroep lijnvormige beplantingen van de Nationale Raad Landbouwkundig Onderzoek (NRLO) wordt gevormd door vertegenwoordigers vanuit onderzoek, beleid en terreinbeheer. In 1987 heeft deze werkgroep een notitie uitgebracht waarin de betekenis en problematiek van lijnvormige beplantingen wordt samengevat. Een van de conclusies uit deze notitie is dat het gewenst is de resultaten van eerder verricht onderzoek samen te vatten. Verder worden er aanbevelingen gedaan voor aanvullend onderzoek.

Deze aanbevelingen zijn intussen uitgemond in een aantal projecten. Het project typologie van lijnvormige beplantingen in Nederland beoogt een overzicht te geven van typen lijnvormige beplantingen op basis van een groot aantal kenmerken, waaronder vegetatie, structuur, profielopbouw en landschap. Een landelijke typologie ontbreekt tot nog toe en vormt een kapstok waaraan de problematiek van beplantingen kan worden gerelateerd. De bestaande typologieën van lijnvormige beplantingen zijn vooral gebaseerd op een beperkt aantal (visueel ruimtelijke) kenmerken.

Een tweede project heeft betrekking op een literatuurstudie over lijnvormige beplantingen met als resultaat een boekje waarin de verschillende aspecten van beplantingen worden samengevat. Deze literatuurstudie waarvoor een grote verscheidenheid aan literatuur moest worden geraadpleegd, vormde de aanleiding voor het samenstellen van deze bibliografie.

In de loop der jaren is veelvuldig gepubliceerd over lijnvormige beplantingen. Beschikbare literatuuroverzichten of bibliografieën hierover zijn schaars en meestal beperkt tot één of enkele aspecten, beperkt tot één taalgebied of beperkt in omvang. Het opsporen van relevante literatuur voor onderzoek, beleid, beheer of anderszins is daarom een tijdrovende zaak.

Deze bibliografie geeft een algemeen overzicht van de verschillende aspecten van oudere en recente literatuur over lijnvormige beplantingen. Naast de Nederlandstalige literatuur is ook de Duits- en Engelstalige literatuur in de bibliografie betrokken. De lijst met publikaties is niet volledig. Veel publikaties waarin lijnvormige beplantingen niet het hoofdonderwerp vormen zijn weggelaten. Voorbeelden zijn de diverse landschapsplannen, adviezen landschapsbouw, streekplannen enz. Ook de zgn. 'grijze' literatuur is nauwelijks vertegenwoordigd.

1.2 Begripsbepaling

Met lijnvormige beplantingen worden langwerpige en opgaande landschapselementen bedoeld waarvan houtige gewassen de structuur bepalen. Elementen die niet tot deze categorie behoren zijn bossen en bosjes, solitaire bomen en beplantingen met een zeer tijdelijk karakter. Een exacte definitie wordt hier niet gehanteerd omdat uit de verzamelde literatuur niet altijd valt op te maken hoe lengte en breedte van het element zich tot elkaar verhouden. Deels is dit een schaalkwestie. Het begrip 'shelterbelt' dat veelvuldig in de Amerikaanse literatuur wordt genoemd kan zelfs betrekking hebben op bosachtige structuren maar in andere gevallen weer op windsingels zoals wij ze kennen. Een groot deel van de publikaties heeft echter betrekking op elementen waarvan de breedte minder dan tien meter bedraagt en de lengte meer dan 50 meter.

Voorbeelden van lijnvormige beplantingen zijn houtwallen, graften, schurvelingen, wildwallen, dijkbeplantingen, singels, wegbeplantingen, geluidsschermen van bomen en struiken, windschermen rond fruitbedrijven, heggen, hagen, struwelen, houtkaden, bomenrij, eswallen, lanen, boomwallen enz. In de Duits- en Engelstalige literatuur komt ook een grote verscheidenheid aan termen voor zoals: hedge, hedgerow, shelterbelts, lane, fence, Schutzpflanzung, Holzstreifen, Wallhecken, Windschutzstreifen, Knick, Hecken en Zaune. Uit de naamgeving valt af te leiden dat lijnvormige beplantingen zeer uiteenlopende functies vervullen en vormen bezitten.

Zowel in de literatuur als in het dagelijks spraakgebruik wordt een aantal van de bovengenoemde begrippen door elkaar gebruikt. Wanneer er over de functie van beplantingen gesproken wordt kan het voorkomen dat houtwallen ook windsingels worden genoemd. Het omgekeerde komt ook voor. Elementen met een dichte boom- en struiklaag worden ook wel met de algemene term houtwallen betiteld. Ook het begrip heg en haag wordt door elkaar gebruikt.

De naamgeving van lijnvormige beplantingen ligt meestal verankerd in het historisch gebruik of de vorm (structuur) van het element. De begrippen 'shelterbelt' en windscherm zijn termen waarmee een nuttige functie van beplantingen wordt aangeduid. De in landbouweconomisch opzicht schadelijk geachte functies van 'houtwallen' komen niet in de naamgeving tot uiting. Het zou onterecht zijn hier uit af te leiden dat er weinig weerstand bestaat tegen de aanwezigheid van lijnvormige beplantingen in het landelijk gebied.

Andere functies van lijnvormige beplantingen zoals ecologische, visueel ruimtelijke, energetische en milieuhygiënische zijn ook nauwelijks in de naamgeving terug te vinden. De geluidswal is één van de weinige voorbeelden van zo'n (recent) ingeburgerd begrip.

2 WERKWIJZE

De bibliografie is tot stand gekomen door gebruik te maken van uiteenlopende bronnen. Een belangrijk deel van de literatuur is afkomstig uit drie geautomatiseerde literatuurbestanden te weten AGRALIN, CAB en AGRICOLA. Deze bestanden worden door het DLO-Centrum voor Publikatie en Documentatie van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij beheerd.

De bestanden CAB en AGRICOLA zijn benaderd via het trefwoordenregister. Hiervoor is een zoekprofiel opgesteld. Het AGRALIN bestand kent geen trefwoorden en is benaderd op titelwoorden en via UDC getallen (categorische indeling op onderwerp). De overige literatuur is verzameld via kaartenbakken van diverse personen, attenderingsbulletins, literatuurlijsten in handboeken en via diverse verwijzingen. Op deze manier is literatuur verzameld tot en met 1990. Incidenteel komt ook literatuur uit 1991 in het bestand voor. Dit overzicht is beperkt tot literatuur die in het Nederlands, Duits of Engels is gepubliceerd.

Alle literatuurreferenties zijn opgeslagen in het computerprogramma CARDBOX volgens een standaardformaat waarmee uitwisseling met andere geautomatiseerde literatuurbestanden mogelijk is. Aan iedere literatuurreferentie zijn trefwoorden toegekend volgens een vooropgezette lijst. De toekenning van trefwoorden is gebaseerd op informatie uit de titel, het tijdschrift of de serie waarin de publikatie voorkomt, samenvattingen, inhoudsopgaven en op aanwijzing van anderen.

Behalve hoofdonderwerpen, soms nader onderverdeeld, zijn ook geografische aspecten in de trefwoorden verwoord. Soms was het toekennen van trefwoorden nauwelijks mogelijk vanwege de summiere omschrijving of het algemene karakter van de publikatie. Dergelijke publikaties zijn in de index terug te vinden onder het kopje algemeen. In andere publikaties komen zoveel onderwerpen aan de orde dat ze ook onder het kopje algemeen zijn gerangschikt. Gezien de omvang van het bestand en de beperkt beschikbare tijd is afgezien van het samenvatten van iedere publikatie.

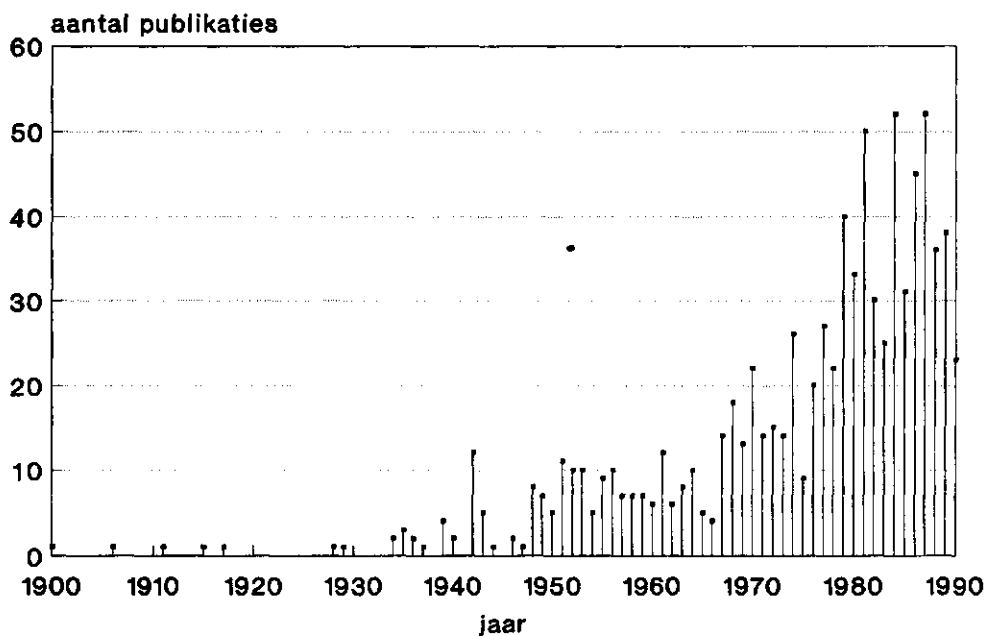
Er is een index gemaakt op trefwoorden of op samenvoegingen daarvan. De indeling is enigszins pragmatisch van aard. Naast een geografische taal- en gebiedsingang is er ook een indeling gemaakt naar type beplanting en sectoren (bosbouw, ecologie, economie, landbouw, milieu en planologische aspecten). Soms zijn deze sectoren onderverdeeld. Hoeveel en welke categorieën er zijn onderscheiden is enigszins arbitrair. In grote lijnen heeft het aantal publikaties over een onderwerp hierin de doorslag gegeven. Ook duidelijk afgebakende onderwerpen zijn onderscheiden. De gevolgde werkwijze bij het toekennen van trefwoorden (hoofdzakelijk via de titel) maakt het niet mogelijk om de index verder te verfijnen.

3 HET LITERATUURBESTAND

In deze bibliografie zijn bijna 900 publikaties verwerkt. In het overzicht zijn de publikaties alfabetisch gerangschikt en daarbinnen op jaartal. Iedere publikatie wordt vooraf gegaan door een uniek nummer (vet) waar in de index naar wordt verwezen. In de lijst ontbreken enkele nummers. Na het samenstellen van de literatuurlijst bleken enkele publikaties dubbel in het bestand aanwezig met een verschillende titel. In één geval bleek dat een voorgenomen publikatie niet was uitgegeven.

De meeste publikaties zijn in de index niet beperkt tot één categorie. Ze zijn via meerdere categorieën uit de index te benaderen, afhankelijk van de inhoud van de publikatie. Het opzoeken van literatuur via verschillende, verwante, categorieën zal daarom een vollediger beeld opleveren.

In figuur 1 is het aantal publikaties uit deze bibliografie uitgezet tegen het publikatiejaar. Hieruit blijkt dat er aan het eind van de jaren veertig een gestage stroom van publikaties is verschenen over lijnvormige beplantingen. Meer dan tweederde van de publikaties stamt uit de laatste twintig jaar. Opvallend zijn de soms spronggewijze veranderingen in de periode van verschijnen.

Figuur 1. Publikaties over lijnvormige beplantingen in de periode 1900 - 1990

4 BIBLIOGRAFIE

- 1 Aardema, J.W., 1979. Energieconsumptie bij aanleggen en verzorging van landschappelijke beplantingen en lanen. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 2 Aarts, C.A.A.M., H. Duinkerken & T.B.M. Dijkstra, 1989. Kleinschalig landschap in een grootschalig Europa, Ruimtelijke Verkenningen 1989: Jaarboek Rijksplanologische Dienst. Ministerie van VROM, Den Haag, p. 11-44.
- 3 Acht, W.N.M. van, 1984. Natuurlijke elementen in het agrarisch gebied van Zuidelijk Flevoland. Cultuurtechnisch tijdschrift 24: 213-227.
- 4 Adema, G.T.M., 1988. De "Streek": een nieuwe singelstructuur! Landinrichtingsdienst, Zwolle.
- 5 Alberts, W., 1983. Waarderingsmethoden van landschapsbeelden, een literatuurverkenning. Planning, methodiek en toepassing, nr.19 p. 13-24.
- 6 Alcorn, K.L. & M.W. Dodd, 1984. Windbreaks for conservation: an annotated bibliography. California Department of Conservation, Sacramento.
- 7 Allan, W. & P. Dickinson, 1977. The tree lined barrier. In: Rathe, E.J. (ed.): Proc. Inter Noise 77, Zurich, b. 587-592.
- 8 Alleijn, W.F., 1980. Houtwallen in het boerenland. Stichting Natuur en Milieu, 's-Graveland. Brochure 14.
- 9 Altena, H.J., 1974. Literatuur- en veldonderzoek over de invloed van beplantingsstroken op de produktie van landbouwgewassen. Instituut voor Biologisch en Scheikundig onderzoek van Landbouwgewassen, Wageningen.
- 10 Altena, H.J., 1978. De invloed van beplantingsstroken op de produktie van aangrenzend grasland. Bedrijfsontwikkelingen 9(9): 751-753.
- 11 Altenburg & Wymenga, 1990. De fauna van kleine landschapselementen in de herinrichting Achtkarspelen-Zuid. Altenburg & Wymenga, Veenwouden. 96 p. + 1 krt. rapport 90.03.
- 12 Amann, E. & H.D. Taxis, 1987. Die bewertung von Landschaftselementen im Rahmen der flurbereinigungsplanung in Baden-Wurtemberg. Zeitschrift für Naturschutz, landschaftspflege und Umweltschutz 62(6): 231-235.
- 13 Andel, Tj. van, 1948. Houtwallen en onkruidhaarden. Natuur en Landschap 2(3): 89-93.
- 14 Anderson, L.M., B.E. Mulligan & L.S. Goodman, 1984. Effects of vegetation on human response to sound. Journal of Arboriculture 10: 45-49.
- 15 ANL (=Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege), 1982. Hecken und Flurgehölzen - Struktur Funktion und Bewertung. Symposium Bayreuth, 17-19 mei 1982. Laufen/Salzach: Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege, 138 p.
- 16 Anonymus, 1961. Tien Jaren windsingelonderzoek in Grubbenvorst (L), 1950-1960. Commissie voor de Agrarische Belangen in Limburg.
- 17 Anonymus, 1935. Onze wegbeplanting. Tijdschrift der Ned. Heidemij 47: 39-46.
- 18 Anonymus, 1935. Possibilities of Shelterbelt planting in the Plains region: a study of tree planting for protective and ameliorative purposes as recently begun in the Shelterbelt zone of North and South Dakota, Nebraska, Kansas, Oklahoma, and Texas. Washington.
- 19 Anonymus, 1942. De betekenis van bomen en struiken in het landschap voor de cultuurgewassen. Nederlands Bosbouw tijdschrift 15: 52-54.

- 20 Anonymus, 1943. Nogmaals windsingels. Nederlands Bosbouw tijdschrift 16: 260.
- 21 Anonymus, 1951. Shelterbelts for farmland. H.M.S.O., London.
- 22 Anonymus, 1952. Trees on the farm: woodlots and shelter-belts pay. Toronto.
- 23 Anonymus, 1959. Aufgabe und Wirkung von Windschutzanlagen. Oldenburg.
- 24 Anonymus, 1962. Verslag over de werkzaamheden van de werkgroep houtwallen T.N.O. gedurende de jaren 1946 tot en met 1953 en over het in Nederland verrichte onderzoek inzake het probleem van de houtopstanden tussen het cultuurland. TNO, Delft.
- 25 Anonymus, 1965. Shelterbelts and windbreaks. Oxford.
- 26 Anonymus, 1966. Bibliography on the effect of forest shelterbelts on soil and plants, 1966 - 1955. Harpenden.
- 27 Anonymus, 1969. Beschadiging van wegbeplanting door wegzout. Wageningen.
- 28 Anonymus, 1969. Schutzpflanzungen zur Luftreinigung und Besserung der Umweltbedingungen. Deutsche Bau-Zeitschrift 6: 11-83-1188.
- 29 Anonymus, 1970. Windbreaks in the tropics. Hurley.
- 30 Anonymus, 1971. Voor- en nadelen van windsingels, houtwallen, etc. voor de landbouw en de meer stedelijke bebouwing. Wageningen.
- 31 Anonymus, 1971. Beschadiging van wegbeplanting door wegzout. Aanvulling. Wageningen.
- 32 Anonymus, 1973. Shelterbelts: voor- en nadelen voor de landbouw. Wageningen.
- 33 Anonymus, 1974. Effects of windbreaks and shelterbelts on grasslands and fodder crops, 1971 - 1973. Maidenhead.
- 34 Anonymus, 1974. Effects of windbreaks and shelterbelts on field crops, 1948 - 1973. Hurley.
- 35 Anonymus, 1974. Erfbeplanting. Wageningen.
- 36 Anonymus, 1976. Windkeringen. Wageningen.
- 37 Anonymus, 1977. Shelter belts for farmland. H.M.S.O., London.
- 38 Anonymus, 1980. Landgoed Verwolde: de relatie landbouw-natuur in een cultuurlandschap met veel houtwallen. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 39 Anonymus, 1981. Heggen en houtwallen. Natura, 78(4): 89-184.
- 40 Anonymus, 1982. Toekomst voor landschappelijke beplanting uit zaad? Tuin en Landschap 4(7): 23.
- 41 Anonymus, 1982. Beheer van houtwallen. De Jager 87(24): 809-810.
- 42 Anonymus, 1982. Houtsingelproject Zuidelijk Westerkwartier. Bestuurscommissie Zuidelijk Westerkwartier, Grootegast.
- 43 Anonymus, 1984. Bestuurlijke aspecten van onderhoud en beheer van beplantingen bij de Nederlandse Spoorwegen. Scriptie vakgroep Boshuishoudkunde Landbouwhogeschool, Wageningen. 77p.
- 44 Anonymus, 1984. Knicks in Schleswig-Holstein. Bedeutung, Pflege, Erhaltung. Landesamt für Naturschutz und Landespflege Schleswig-Holstein.
- 45 Anonymus, 1985. Vegetatiebeheer in lintvormige landschapselementen. Landbouwhogeschool, Wageningen. Heterosis cursus.
- 46 Anonymus, 1985. Programma cursus 'Landschappelijke beplanting in stad en landschap; beleid, bedrijf, aanleg en beheer': 17, 18 en 19 September 1985, Bosbouw en Cultuurtechnische School, Huize Larenstein, Velp. Landbouwhogeschool, Wageningen.

- 47 Anonymus, 1988. Hecken in der Feldmark. DLG-Mitteilungen 103(9) DLG-Mitteilungen Plus, 1-4.
- 48 Anonymus, 1989. Hecken. Der Gartenbau 110(41): 1946-1955.
- 49 Anonymus, 1989. Kattenbeek wordt deels houtwalbeek. Terravisie 89(1): 17-18.
- 50 Anonymus, 1989. De Nederlandse bosstatistiek 1985-1989. Staatsuitgeverij, Den Haag, 2 delen.
- 52 Arnold, G.W., 1983. The influence of ditch and hedgerow structure, length of hedgerows, and area of woodland and garden on bird numbers on farmland. *Journal of Applied Ecology* 20: 731-750.
- 53 Asjes, J.P., 1977. Kosten en beheersaspecten van het handhaven van houtwallen. Commissie Recreatie-Landschap-Landbouw, Zwolle.
- 54 Aukema, B. & L. Brussaard, 1976. De betekenis van houtwallen voor de dispersie van stenotopie niet-vliegende bos loopkeversoorten in een cultuurlandschap. Doctoraalverlag ecologie. VU Amsterdam.
- 55 Aylor, D., 1972. Noise reduction by vegetation and ground. *Journal Acoust. Soc. Amer.* 51: 197-205.
- 56 Aylor, D., 1972. Sound transmission through vegetation in relation to leaf area density, leaf width, and breath of canopy. *Journal Acoust. Soc. Amer.* 51: 411-414.
- 57 Baerselman, F., 1986. De plaats van kleine landschapselementen in het natuurbeschermingsbeleid van de overheid. In: P. Opdam e.a. (red): *Ecologie van kleine landschapselementen*. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 11-13.
- 58 Bätjer, D., R. Ness, J. Feise & J. von Lücken, 1967. *Windschutz in der Landwirtschaft*. Parey, Berlin.
- 59 Baiko, A.S., 1955. Effect of shelterbelts on the soil of the interstrip area., Moskva.
- 60 Baird, W.W. & J.R. Tarrant, 1973. Hedgerow destruction in Norfolk. School of environmental sciences, University of East Anglia, Norwich.
- 61 Bakker, A., 1953. Invloed van windschermen op klimaat en opbrengsten van aangrenzend cultuurland. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 62 Bakker, A., 1960. Verslag van een onderzoek naar de invloed van populieren op grasland. Landbouwhogeschool, Wageningen. Mededeling 60(9).
- 63 Bakker, J.J. & A.J. Haartsen, 1983. Oriënterend advies betreffende Mergelland-Oost (Limburg). Natuurwetenschappelijke Commissie, Utrecht.
- 64 Bakker, N.J., 1983. De Maasheggen doorsneden. *KNAG Geografisch tijdschrift* 17(5).
- 65 Bannink, J.F., 1978. Bossen, houtsingels en natuurlijke elementen in drie vochtige deelgebieden in "Winterswijk-West". Stiboka, Wageningen.
- 66 Barker, R.C., 1980. *Planting farm hedges*. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, Pinner.
- 67 Basedow, T., 1990. Zum Einfluss von Feldrainen und Hecken auf Blattlausräuber, Blattlausbefall und die Notwendigkeit von Insektizideinsätzen im Zuckerrübenanbau. *Gesunde Pflanzen* 42(7): 241-245.
- 68 Basedow, T., 1990. Hecken fördern Blattlausräuber. *DLG-Mitteilungen* 105(20): 50-51.
- 69 Basedow, Th., 1987. Bedeutung von Hecken, Feldrainen und pflanzenschutzmittelfreien Ackerrandstreifen für die Tierwelt der Äcker. *Gesunde pflanzen* 39(10): 421-429
- 71 Bates, C.G., 1917. The windbreak as a farm asset. Washington.
- 72 Bates, C.G., 1936. The windbreak as a farm asset. Washington.

- 73 Bates, C.G., 1944. The windbreak as a farm asset. Washington.
- 74 Baudry, J. & J.R. Park, 1988. Hedgerows and hedgerow networks as wildlife habitat in agricultural landscapes Environmental management in agriculture: European perspectives: proceedings of a workshop held from 14 to 17 July 1987 at Bristol, United Kingdom. Belhaven Press, London, p. 111-124.
- 75 Baule, H., 1956. Untersuchungen über Hecken im oberen Vogelsberg: unter besonderer Berücksichtigung ihrer floristischen Zusammensetzung. Bibliothek des Hohenheimmuseums Lauterbach, Hessen.
- 76 Baxter, S.M., 1978. Windbreaks. Min. Agr. Fisheries & Food, London.
- 77 Baxter, S.M., 1985. Windbreaks for horticulture. MAFF, Alnwick.
- 78 Beckmann, R., 1982. Die Hausschutzhecken in Monschauer Land unter besonderer Berücksichtigung ihrer Klimatischen Auswirkungen. Bonn: Ferd. Dümmlers Verlag. 78p.
- 79 Beddal, J.L., 1950. Hedges for farm and garden. Londen.
- 80 Beenen, R., 1981. Loopkevers van houtwallen en bossen in de Utrechtse Vallei. Provinciale Waterstaat, Utrecht. verslag nr. 42
- 81 Bennis, P.G., J. van der Harst, L. Hendriks, W. Maas & L. Wartena, 1971. Groenstroken. Tijdschrift Koninklijke Heidemij 82: 325-345.
- 82 Berg, A. van den, 1990. Windscherm van els heeft de voorkeur. De fruitteelt 80(21): 16-17.
- 83 Berg, E., 1956. Shelterbelts in cleared landscapes. 6th. Technical Meeting I.U.C.N. p. 151.
- 84 Berkel B.M. van, 1988. Landinrichting en houtsingels in het Zuidelijk Westerkwartier: een onderzoek naar de mogelijkheden voor en de oecologische achtergronden van de inrichting van een hout-singelgebied. Rijksuniversiteit, Groningen.
- 85 Bernatzky, A., 1968. Schutzpflanzungen zur luftreinigung und Besserung der Umweltbedingungen. Baum-Zeitung 2(3): 6-8.
- 86 Bernatzky, A., 1969. Die Bedeutung von Schutzpflanzungen gegen Luftverunreinigungen. In: Air pollution, proc. first European congress on the influence of air pollution on plants and animals. Wageningen. p. 383-395.
- 87 Bervaes, J.C.A.M. & A.L. de Regt, 1982. Energiebenutting van hout uit landschappelijke beplantingen: geen doel, maar middel. Ned. Bosbouw tijdschrift 54(7/8): 227-232.
- 88 Besselink, J. & A. Ehrenburg, 1986. Houtwallen bij Twijzel: bodem in relatie tot ontstaan. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 89 Bijleveld, J.H. & W.T.G. Vos, 1981. Kartering van sloot- en houtwaldichtheid door middel van textuuranalyse van LANDSAT-beelden. Rapport Engineering Consultants for Environmental Analysis and Remote Sensing, Delft.
- 90 Billeau, C., 1984. Hagen, houtkanten en houtwallen. Vlaamse Bosbouwvereniging, Gontrode.
- 91 Blank, T.H., 1961. Norfolk hedges and nesting cover. Annual report of the Kynoch Game Advisory Service; 20-25.
- 92 Blaszyck, P., J. Meyer, & J. von Lücken, 1971. Anlage und Unterhaltung von Windschutzpflanzungen unter besonderer Berücksichtigung der Unkrautbekämpfung. Berlin.
- 93 Blok, J., R. Schmidt, & G. van Maasakkers, 1977. Met het oog op transparantie, een onderzoek naar de factoren die een rol spelen bij het visueel waarnemen van transparantie van opgaande begroeiingen in het landschap. Dorschkamp, Wageningen.
- 94 Blom- van Teyn, M. van, 1967. Enkele houtwallen in de Gelderse Vallei; een onderzoek naar hun minimumareaal. Landbouwhogeschool, Wageningen. doctoraalverslag.

- 95** Blust, G. v.d., 1990. Kleine landschapselementen, natuurbehoud en landschapsbeleid. *Groenkontakt* 16(6): 258-261.
- 96** Boekhorst - van Maren, E.N. te, W.J.H.H.M. Overmars & D. de Groot, 1983. Erfbeplanting. Staatsbosbeheer, Utrecht.
- 97** Boer, R. de, 1981. De houtwallen in het binnenduinlandschap van Schouwen. *Natura* 78(4): 151-156.
- 98** Boer, R.C. de & G. van der Linden, 1986. Rationeel beheer van wegbeplantingen. Landbouwniversiteit, Wageningen. Vakgroep boshuishoudkunde.
- 99** Boerakker, 1982. Houtsingels in het Zuidelijk Westerkwartier anno 1981, inventarisatierapport naar de situatie van het houtsingel bestand in het ZWK rond 1981. Stichting Milieubeheer Zuidelijk Westerkwartier.
- 100** Börner, H., 1963. Störschallminderung durch Schutzabstände, Böschungen oder Vegetationsbestände. *Deutsche Gartenarchitektur* 2: 39-41.
- 101** Boers, H. & E.J. Mulderij, 1982. De houtwallen op het landgoed Hackfort te Vorden (Gld.): onderzoek naar de botanische samenstelling en staat van onderhoud van de houtwallen en andere lijnvormige elementen op het landgoed Hackfort te Vorden (Gld.). Boers, Utrecht.
- 102** Bokdam, J. & A. Smit, 1979. Behoud en beheer van heggen en houtwallen in Noord-Brabant. *Het Vogeljaar* 27(5): 254-260.
- 103** Boldt, W., 1953. Shelterbelts, wildlife plantings and pheasants. *N. Dakota Outdoors* 15(9): 4-5.
- 104** Bomenstichting, 1979. Bomen en geluidswallen. Bomenstichting, Utrecht. informatieblad 23.
- 105** Bomenstichting, 1979. Houtwallen, beheer en onderhoud. Bomenstichting, Utrecht informatiebladen 25 en 25a.
- 106** Bonnema, F.D. & C. Harmsen, 1988. Aanleg en beheer van houtwalbeken: integratie van waterhuishouding en beplanting noodzakelijk. *Cultuurtechnisch Tijdschrift* 27(5): 285-296.
- 107** Bonnema, F.D., C. Harmsen & G.J. Koerselman, 1987. Inventarisatie oeverbeplantingen. Landinrichtingsdienst, Utrecht. *Mededelingen* 180, deelrapport van de Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen.
- 108** Bonnema, F.D., C. Harmsen & J.W. Jansens, 1987. Natuurbouw in Münsterland., Landinrichtingsdienst, Utrecht. *Mededelingen* 181, deelrapport van de Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen.
- 109** Boodt, P., 1928. Het gebruik van windsingels bij de duinbebossing. *Nederlands Bosbouw tijdschrift* 7: 483-484.
- 110** Borchert, J., 1988. Hecken und Feldgehölze, ihre Funktion im Natur- und Landschaftshaushalt. *Dokumentation für Umweltschutz und Landespflege* 28. Deutscher Gemeinde Verlag, Keulen. (Bibliografie 53), 59p.
- 111** Borgo, J., 1988. Scriptie lijnvormige beplantingen. Landbouwniversiteit Wageningen. Vakgroep Landschapsarchitectuur/R.B.L. De Dorschkamp, Wageningen.
- 112** Bos, L., 1973. De betekenis van de wilde vegetatie voor het optreden van ziekten en plagen in land- en tuinbouwgewassen. *Landbouwkundig Tijdschrift* 85: 25-34.
- 113** Bosbouwvoorlichting, 1989. Subsidieregelingen voor bos- en landschapsbouw: themanummer. *Bosbouwvoorlichting* 28(4): 41-68.
- 114** Bosch, P.P., 1978. Het beheer en onderhoud van houtwallen. *Bosbouwvoorlichting* 7: 86-89.
- 115** Boxsem, W., 1972. Windsingelonderzoek kop van Noord-Holland. *Nederlands Bosbouw Tijdschrift* 44(5): 109-119.
- 116** Brand, S.H. van den, 1981. Literatuur over heggen, houtwallen en andere lijn- of

- strookvormige landschapselementen. *Natura* 78(4): 178-181.
- 117 Brandle, J.R. & D.L. Hintz, 1986. International symposium on windbreak technology: bibliography.
- 118 Brandle, J.R., D.L. Hintz & M. Caborn, 1988. Proceedings of an international symposium on windbreak technology, Lincoln, Nebraska, June 23 - 27, 1986: dedicated to Dr. Maurice Caborn. Elsevier, Amsterdam.
- 119 Brandner, F.C., 1985. Aerodynamische Transport- und Mischungsvorgänge hinter Windschutzhecken. Technische Universität Braunschweig, Braunschweig.
- 120 Breteler, H.G.M. & J.M.M. vanden Broek, 1969. Graften in Zuid-Limburg. *Boor en spade* 16: 119-130.
- 121 Briggs, D.J. & J. France, 1980. Landscape evaluation; a comparative study. *Journal of Environmental Management* 10: 263-275.
- 122 Briggs, D.J. & J. France, 1981. Assessing landscape attractiveness: a South Yorkshire study. *Landscape Research* 2: 2-5.
- 123 Broekhuizen, S., 1986. De betekenis van kleine landschapselementen voor marterachtigen. In: P. Opdam e.a. (red): *Ecologie van kleine landschapselementen*. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 45-52.
- 124 Broekhuizen, S. & C.A. van 't Hoff, 1986. Het belang van heggen als geleiding voor migrerende dassen (*Meles meles*). *Lutra* 29: 54-66.
- 125 Brons, H.A. & M.C.H. van der Meulen, 1954. Vegetatiekundige opnamen van de heggen in het landschap rond Gendringen. Wageningen.
- 126 Brouwer, W., 1978. De bosjes in het dal van de kleine Dommel bij Heeze. *Landbouwhogeschool, Wageningen*.
- 127 Brouwer, W.D., 1967. Bibliografie van de Nederlandse Bosbouwgeschiedenis. *Landbouwhogeschool, Wageningen*.
- 128 Brouwers, J., 1979. Voorstel voor behoud van graften in Zuid-Limburg. *Rapport Recreatieschap Heuvelland ZuidLimburg*.
- 129 Brown, J.H. & S.A. Schwemler, 1990. Suitability of Scotch pine varieties for windbreak and urban screen plantings. *Ohio State University, Wooster*.
- 130 Brown, K.W., 1969. Mechanisms of windbreak influence on microclimate, evapotranspiration, and photosynthesis of sheltered crop. *University of Nebraska, Lincoln*.
- 131 Bruins, J.S.R., 1974. De betekenis van windsingels voor landbouwgronden. *Landbouwhogeschool, Wageningen*.
- 132 Buitenhuis, A., P.A. Burrough & A.A. de Veer, 1982. Het gebruik van Informatiesysteem landschapsbeeld voor de herziening van het streekplan Twente. *Stiboka, Wageningen*. rapport 147.
- 133 Buitenhuis, A., P.A. Burrough & A.A. de Veer, 1979. De doorzichtigheid van landschapselementen. *Groen* 7: 279-286.
- 134 Buningh, T.A., 1987. Afstemming streekplan - landinrichtingsplan. Deel 5: ecologische infrastructuur. *Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen*.
- 135 Burger, F.W., 1987. Mogelijkheden van weg- en grensbeplantingen voor de houtproductie. *Landbouwuniversiteit, Wageningen*. Scriptie Vakgroep Bosbouwtechniek 1986/1987 nr. 10.
- 136 Butcher, C.L., 1963. Wyoming farmstead windbreak. *Laramie*.
- 137 Buuren, M. van, K. Kerkstra & P. Vrijlandt, 1991. Kleinschalig, verweven of casco? *Landinrichting* 31(1): 1-18.
- 138 Caborn, J.M., 1957. Shelterbelts and microclimate. *H.M.S.O., Edinburgh*.
- 139 Caborn, J.M., 1957. Shelter belts and microclimate. *Bull. 29. For. Comm., London*.

- 140** Caborn, J.M., 1962. Shelterbelt research. For. Comm. Rep. For. Res. p. 113119.
- 141** Caborn, J.M., 1965. Shelterbelts and Windbreaks. London.
- 142** Caborn, J.M., 1970. Hedges. Joint shelter research committee, Ministry of Agriculture and Fisheries for Scotland. Bibliography, 31p.
- 143** Cadman, W.A., 1953. Shelterbelts for Western Hill farms. London.
- 144** Cain, J.C., 1972. Hedgerow orchard design for most efficient interception of solar radiation. Effects of tree size, shape, spacing, and row direction. Ithaca.
- 145** Cameron, R.A.D., 1984. The biology and history of hedges: exploring the connections. *Biologist: Journal of the Institute of Biology*, 31(4): 203-208.
- 146** Cameron, R.A.D. & K. Down, 1980. Historical and environmental influences on hedgerow snail faunas. *Biol. Journal Linn. Soc.* 13: 75-87.
- 147** Campbell, A.E. & R.H.M. Pratt, 1974. Bibliography of north american shelterbelt research. Department of the Environment, Edmonton. Report of the Northern Forest Research Centre no. NOR-x-92.
- 148** Carlson, D.E., O.H. McDaniel & G. Reethof, 1977. Noise control by forests. In: Rathe, E.J. (red.): *Proceedings Inter Noise 77*: 567-586. Zurich.
- 149** C.D. Provinciale Directie Gelderland, afdeling onderzoek, 1972. Kwantitatieve analyse van de houtopstanden in Oost-Gelderland. Provincie Gelderland, Arnhem.
- 150** Champion, H.G., 1956. Shelterbelts and their effects. I.U.F.R.O. 12th Congress, Oxford. Papers Vol I, section 11-1a.
- 151** Chandler, P & G. Waters, 1985. Hedges. *Pacific horticulture (USA)* 46(3): 3-9.
- 152** Claussen, T., 1985. Strassenhecken als Schadstoffbremse. "Schneegatterwirkung" von Strassenhecken auf die ausbreitung bleihaltiger Staube. Mitteilung d. Landesanst. fur Okologie, Landschafts- entwicklung und Forstplanung Nordrhein-Westfalen 10(1): 30-31.
- 153** Coeterier, J.F. & H. Dijkstra, 1976. Research on the visual perception and appreciation of, and visual changes in hedgerow landscape. *Landscape planning* 3: 421-452.
- 154** Coleman, W.S., 1859. Our woodlands, heaths, and hedges: a popular description of trees, shrubs, wild fruits etc.: with notices of their insect inhabitants. London.
- 155** Commonwealth Agricultural Bureaux, 1984. The effects of windbreaks, shelterbelts and hedgerows of grasslands and animal production, 1973-84. Commonwealth Agricultural Bureaux, Slough.
- 156** Contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming, 1942. Over de betekenis van de houtwallen. Mededeling van de Contactcommissie Natuur- en Landschapsbescherming 6.
- 157** Contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming, 1942. Houtwallen en hagen. Mededeelingen van de Contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming 8.
- 158** Conyers, T., 1986. Hedgerow and ditch removal in south east Essex, England, 1838-1984. *Biological Conservation*, 38(3): 233-242.
- 159** Cook, D.I. & D.D. van Haverbeke, 1974. Tree-covered landforms for noise control. Agricultural Experiment Station Institute of Agricultural and Natural Recourses, University of Nebraska, Lincoln, Research bulletin 263.
- 160** Cook, M., 1676. The manner of raising, ordering and improving foresttrees: also how to plant, make and keep woods, walks, avenues, hedges, etc. London.
- 161** Costa, W., 1968. Die Schutzpflanzung als raumgliederndes Element zur Verhinderung von Schaden im Landschaftshaushalt. *Natur und Landschaft* 43(2): 268-270.

- 162** Crowther, R.E. & J. Evans, 1986. Coppice. Leaflet forestry commission no. 83. HMSO, Londen.
- 163** Dawson, D.H. & D.A. Read, 1964. Guide for selecting superior trees for shelterbelts in the prairie plains. U.S. Department of Agriculture, St.Paul.
- 164** Dickerson, J.D. & N.P. Woodruff, 1969. Trees, shrubs, and annual crops for wind barriers in central and western Kansas: an interim report of growth, survival, shelter effect. Manhattan. 30 p. Kansas State University.
- 165** Dickey, G.L., 1988. Crop water use and water conservation benefits from windbreaks. *Agriculture ecosystems and environment* 22/23: 381-392.
- 166** Dickmann, F., 1960. Über die Wallhecke in Oldenburg. *Oldenburger Jahrbuch Band* 59: 1-20.
- 167** Dieleman, P., 1970. De heggen in de Goesse Poel. Rijksuniversiteit, Utrecht. Verslag Instituut Syst. Plantkunde. stencil 98 p.
- 168** Diemont, W.H., 1975. Graften als erosiebestrijdingsmiddel. Landbouwhogeschool, Wageningen. Vakgroep bodemkunde en geologie, Verslag veldpracticum Margraten.
- 169** Diemont, W.H. & R.E. van Maarle, 1975. Graften in Zuid-Limburg. Landbouwhogeschool, Wageningen. scriptie.
- 170** Diemont, W.H. & W. van de Westering, 1987. Graften in Zuid-Limburg: groen of kaal, levend of verdwijnend? *Tijdschrift Nederlandse Heidemij* 89(3): 99-107.
- 171** Dijk, R. van, 1983. Bedreigde houtsingels in het Zuidelijk Westerkwartier. *Noorderbreedte* 7: 81-84.
- 172** Dijk, R. van, 1983. Houtsingelexploitatie in het Zuidelijk Westerkwartier. Milieufederatie Groningen, Groningen.
- 173** Dijkstra, H. (red.), 1983. Omgaan met het landschap, verslag van een studiedag op 4 februari 1983. Dorschkamp, Wageningen. Rapport 331
- 174** Dirx, G.P.H. & A.A. de Veer, 1988. Vervolgonderzoek schaal van het landschap: verandering in opgaande begroeiing en ruimtemaat in de Achterhoek, Twente en de Friese wouden in de periode 1974-1987. Stiboka, Wageningen. rapport 204.
- 175** Dirmhirn, J., 1953. Zur Strahlungsverminderung an Windschutzstreifen. *Wetter und Leben* 5(11/12): 208-213.
- 176** Dissel, E.D. van, 1934. De beplantingen langs onze groote verkeerswegen. *Nederlands Bosbouw tijdschrift* 7: 483-484.
- 177** Dissel, E.D. van, 1942. De beteknis van bomen en struiken in het landschap voor de cultuurgewassen. *Nederlands Bosbouw tijdschrift* 15: 52-54.
- 178** Dittmann, R., 1951. Bodencrosion und Heckenbescitigung. *Garten und Landschaft* 61(5): 10-11.
- 179** Donihue, D.D., 1985. Laxton's open fields: neither fences nor hedges divide one person's land from another's, a system of farming that dates back to the Middle Ages. *Natural history (USA)* 94(5): 42-51.
- 180** Dorp, D. van, 1986. Bosvogels in kleine bossen: betekenis van oppervlakte, onderlinge afstand en aanwezigheid van houtwallen. In P. Opdam e.a. (red): *Ecologie van kleine landschapselementen*. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 29-43.
- 181** Dorp, D. van, 1987. Verbreiding van besdragende planten in een Twents houtwallenlandschap: een vooronderzoek. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 182** Dorp, D. van & R.H.G. Jongman, 1987. Bosvogels en landschapsplannen. Een voorbeeld van het gebruik van ecologische gegevens in de landinrichting. *Landschap* 4(2): 82-93.
- 183** Dowdeswell, W.H., 1987. Hedgerows and verges. Allen & Unwin, London.

- 184** Draaijers, G.P.J., W.P.M.F. Ivens & W. Bleuten, 1987. Atmosferische depositie in bosranden met name met betrekking tot ammoniak en ammonium. Rijksuniversiteit, Utrecht. Vakgroep fysische geografie.
- 185** Drahorad, W., 1989. Hecken als Filter an den Strassenrändern. Obstbau, Weinbau 26(9): 232-233.
- 186** Dreyer, W. et al., 1985. Hecken, Lebensadern der Landschaft. Gerstenberg Verlag Hildesheim.
- 187** Dronen, S.I., 1988. Layout and design criteria for livestock windbreaks. Agriculture ecosystems and environment 22/23: 631,544,75.
- 188** Drost, F., 1947. Economische betekenis van de vogel in en bij de houtwal. In Weer en Wind 9: 112-116.
- 189** Drost, P.J., 1942. Over de betekenis van windschermen voor landbouwgewassen. Tijdschr. Ned. Heide Maatschappij 54: 18-25.
- 190** Dua, V., 1978. Het gebruik van beplantingen als windschermen en hun functie in dit verband. Gontrode: Lust. Groene Band 29.
- 191** Duchhart, I., 1988. Lecture notes on landscape planning in developing countries: (K300-615 toegepaste beplantingsleer 3, niet-gematigde klimaten). Landbouwwuniversiteit, Wageningen.
- 192** Duin, R.H.A. & A.W. van Berkers, 1978. Collegedictaat natuurbouw. Rijksdienst IJsselmeerpolders, Lelystad.
- 193** Duin, R.H.A. van, 1976. Heggen en heggelandschappen: werkdocument. Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Lelystad.
- 194** Duin, R.H.A. van, 1987. Plantstroken en heggelandschappen. Landbouwhogeschool, Wageningen. Collegedictaat natuurbouw, deel 4.
- 195** Dumoulin, J. & H. van Wissen, 1984. Heggen in het ruilverkavelingsgebied Mergelland - West, Zuid-Limburg. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 196** Dumroese, R.K. & D.L. Wenny, 1988. How to plan, plant, and care for windbreak, reforestation, and conservation planting. University of Idaho, Mosco.
- 197** During, H., 1981. De houtwal als biotoop voor mossen. Natura 78(4): 101-106.
- 198** Edlin, H.L., 1953. Hedgerow and park timber and woods under five acres. H.M.S.O., London.
- 199** Eerd, F.A.C.M. van, 1982. Een korte studie over rijvormige populierenbeplantingen in het gebied rond Boskant (N.Br). Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 200** Eigendorf, K., 1959. Schutzpflanzungen in der Landschaft. Neue Landschaft 4(12): 193-201.
- 201** Eigner, J., 1978. Ökologische Knickbewertung in Schleswig-Holstein. Die Heimat, 10/11.
- 202** Eimern J. van, 1961. Effects of windbreaks and shelterbelts: report of a working group of the Commission for Agricultural Meteorology. World Meteorological Organization, Geneva.
- 203** Eimern, J. van, R. Karschon & L.A. Razumova, 1964. Windbreaks and shelterbelts: report of a working group of the Commission for agricultural meteorology. Geneva.
- 204** Eldridge, J., 1971. Some observations on the dispersal of small mammals in a hedgerow.
- 205** Emden, H.F. van, 1962. Preliminary Study of Insect Numbers in Field and Hedgerows. The Ent. Monthly Mag. 98.
- 206** Emerson, J.L., 1940. The relation of Nebraska Shelterbelt plantings to the State's wildlife. Nebr. Bird Rel. 8(1): 30.
- 207** Ende, W.J.H. van der, 1980. Gevolgen van ruilverkaveling voor het landschap, deelrapport 6. Een landschapsonderzoek naar de

veranderende plaats en functie van beplantingen op boerenbedrijven in de Achterhoek. De Dorschkamp, Wageningen, Rapport 240.

208 Ende, W.J.H. van der, 1980. Gevolgen van ruilverkaveling voor het landschap, deelrapport 6. Een landschapsonderzoek naar de veranderende plaats en functie van beplantingen op boerenbedrijven in de Achterhoek. De Dorschkamp, Wageningen. Rapport 240.

209 Esch, J.C.L. van, 1984. Landschapsbeheer in buitengebieden. Groen 40(11): 423-426.

210 FAO, 1962. Forest influences. FAO Forestry and Forest Products Studies 15. Rome.

211 FAO, 1968. FAO study tour on shelterbelts and windbreaks in the U.S.S.R. FAO, Rome.

212 FAO, 1985. Sand dune stabilization, shelterbelts and afforestation in dry zones. FAO, Rome.

213 Farjon, J.M.J. & P.G. Lentjes, 1988. De detectie van lijnvormige elementen op LANDSAT/SPOT beelden en het gebruik van het geografisch informatiesysteem MAP2 bij beeldverwerking. Verslag Studiedag Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap, Utrecht.

214 Farjon, J.M.J., P.G. Lentjes, F.B. van der Laan & W.J.C. Hoeffnagel, 1987. The suitability of SPOT imagery for monitoring landscape patterns. Proceedings International Conference: SPOT IMAGE utilization, assessment, results. 23-27 November 1987, Paris.

215 Farjon, J.M.J., P.G. Lentjes, F.B. van der Laan & W.J.C. Hoeffnagel, 1987. The suitability of remote sensing for inventory and monitoring landscape patterns. Volume 2: SPOT imagery (PEPS project 73). Rapport BCRS 87-?, Delft/Rapport Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw 'De Dorschkamp', Wageningen.

216 Farjon, J.M.J., P.G. Lentjes, G. Gonggrijp, J.Klaver & T.Loran, 1987. De detectie van lijnvormige elementen op Landsat-Spot beelden en het gebruik van het geografisch

informatie systeem MAP 2 bij beeldverwerking Studiedag SPOT, Landsat: resultaten van toepassingen van satellietbeelden bij milieu en landschapsonderzoek. KNAG, Groningen. p. 15-19.

217 Farjon, J.M.J., S.I. Kamstra, P.G. Lentjes & W.J.C. Hoeffnagel, 1987. The suitability of remote sensing for inventory and monitoring landscape patterns. Volume 1: Pilot study LANDSAT 5TM imagery. Rapport BCRS 87-?/Rapport Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw 'De Dorschkamp', Wageningen.

218 Feis, N., 1970. Kunnen singels, hagen en bossages de hoogbouwstormen keren? Intern Rapport Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium, Nr AI-70-915.

219 Ferber, A.E., 1969. Windbreaks for conservation. Washington.

220 Finch, S.J., 1988. Field windbreaks: design criteria. Agriculture ecosystems and environment 22/23: 215-228.

221 Flemming, G., 1972. Qualitative Modellbetrachtung zur Staubschutzwirkung von Gehölzen. Archiv Naturschutz Landschaftsforschung 12(3): 177-188.

222 Flint, H.L., 1985. The year-round hedge. Horticulture (USA). Vol. 63(12): 30-37.

223 Fokkema, J., 1977. De boswallen in de gemeente Ooststellingwerf: een onderzoek over de historie, natuurwetenschappelijke waarde en het beheer van boswallen. Gemeente Ooststellingwerf, Ooststellingwerf.

224 Fokkema, J., 1978. Over de spinnenfauna van een houtwal (Araneidae). Entomol. Ber. 38: 98-102.

225 Fokkema, J., 1979. Houtwallen. Vanellus 32(1): 31.

226 Fokkema, J., 1979. De boswallen in de gemeente Oost-Stellingwerf. Dienst openbare werken afdeling groenvoorziening, gemeente Oost-Stellingwerf.

- 227 Fontaine, F.J., 1984. Kleine landschapselementen in Limburg uit het verdomhoekje. *Groen* 40(2): 43-47.
- 228 Forman, R.T.T., 1982. Interaction among landscape elements: a core of landscape ecology. Perspectives in landscape ecology. Proceedings of the International Congress organized by the Netherlands Society for landscape ecology, Veldhoven. Pudoc, Wageningen.
- 229 Forman, R.T.T. & J. Baudry., 1984. Hedgerows and hedgerow networks in landscape ecology. *Environmental management* 8(6): 495-510.
- 230 Fox, A.C., 1942. Windbreaks and their value to wildlife. *Soid. Cons.* 7: 259-260.
- 231 Fransen, J.J., 1942. De invloed van windschermen op landbouwgewassen. *Landbouwkundig tijdschrift* 66.
- 232 Frye, R.D., T.L. Elichuk & J.D. Stein, 1976. Dispersing *Bacillus thuringiensis* for control of cankerworm in shelterbelts. Fort Collins.
- 233 Fuchs, G., 1968. Die ökologische Bedeutung der Wallhecken in de Agrarlandschaft nordwest Deutschlands. Dissertatie universiteit Kiel, Kiel.
- 234 Fuchs, G., 1969. Die Ökologische Bedeutung der Wallhecken in der Agrarlandschaft Nordwestdeutschlands; am Beispiel der Käfer. *Pedobiologia* 9: 432-458.
- 235 Gast, H.H., 1970. Oriënterend onderzoek naar de diversiteit van het landschapspatroon en naar de natuurwetenschappelijke betekenis van het proefblok II in Volthe-De Lutte. Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 236 Gedeputeerde Staten van Friesland, 1984. Nota houtopstanden. Het beheer van houtopstanden in Friesland. Gedeputeerde Staten van Friesland, Leeuwarden.
- 237 Gelderblom, L., R. Kuijsters & L. Meysen, 1988. Mogelijkheden voor landinrichting binnen een ecologische infrastructuur van houtsingels. *Landinrichting* 28(2): 75-82.
- 238 Gelderblom, L., R. Kuijsters & L. Meysen, 1985. Ecologische infrastructuur en landinrichting. Landbouwhogeschool, Wageningen. Vakgroep Cultuurtechniek med. 78., Vakgroep Natuurbeheer rapport 244.
- 239 Gelderen, C. van, 1968. Houtwallen in grasland in Twente.
- 240 Gemeente Eindhoven, 1977. De aanleg van een fluisterwal te Eindhoven als vorm van landschapsrecycling. Technisch maandblad gemeentereiniging, mei 1977.
- 241 George, E.J., 1948. Spacing distances for windbreak trees on the Northern Great Plains. Washington.
- 242 George, E.J., 1953. Thirty-one-year results in growing shelterbelts on the Northern Great Plains. U.S. Department of Agriculture, Washington.
- 243 George, E.J., 1956. Cultural practices for growing shelterbelt trees on the northern Great Plains. U.S. Department of Agriculture, Washington.
- 244 George, E.J., 1971. Effect of tree windbreaks and slat barriers on wind velocity and crop yields. Washington.
- 245 Gerlach, H., 1950. Etwas über hecken und ihre Pflanzen. *Unser Wald* 6: 10-11.
- 246 Gerritsen, A., 1973. Heggen en houtwallen. Biologische betekenis en biologische effecten op het aangrenzend kultuurland. Rijksuniversiteit, Utrecht. /Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- 247 Gerritsen, G.J., 1979. Broedvogels van begroeiingslijnelementen. Relatieonderzoek tussen de structuur van begroeiingslijnelementen en de aanwezigheid van broedvogels in de omgeving van Saasveld en Weerselo. Prov. Planologische Dienst Overijssel, Zwolle. stencil.
- 248 Gerritsen, G.J., 1979. Onderzoek naar broedvogels van begroeiingslijnelementen in Twente. *Het Vogeljaar* 27(5): 231-239.

- 249** Gilchrist, A.N., 1984. Wind erosion and its mitigation by shelter: a review. Ministry of Works and Development, Palmerston North.
- 250** Ginkel, E.J. van & B.J. Groenewoudt, 1991. Archeologische landschapselementen: bescherming, beheer, restauratie. Stichting Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer, Utrecht.
- 251** Goedhart, J. & M. Spitz, 1989. Bomenbeleid zou volstrekt normaal behoren te zijn: bomen over bomen (I). Nederlandse gemeente 43(17/18): 482-483.
- 252** Goos, J., D.J. Haan-Wiegman & J.P.H. Meijer, 1987. Evaluatie Regeling Landschapsbeleidsplannen 1985. Staatsbosbeheer rapport 87-12, Utrecht.
- 253** Gorter, J., 1987. Natuurmonumenten en ecologische infrastructuur. Een verkenning van de toepassingsmogelijkheden ten behoeve van de natuurbescherming. Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- 254** Gouin, F.R. & C.N. Johnson, 1968. Hedges in your landscape. College Park.
- 255** Grace, J., 1977. Plant response to wind. Academic Press, Cambridge.
- 256** Grace, J., 1988. Plant response to wind. Agriculture ecosystems and environment 22/23: 71-88.
- 257** Grandjean, A.J. & G. N. de Groot, 1984. Excursie houtwalbeken in Münsterland. Waterschapsbelangen, 69(20): 537-541.
- 258** Grassmann, G.L., 1793. Über die Anlegung der Hecken und lebendiger Zäune. Pauli, Berlin.
- 259** Grimm, R., 1980. Möglichkeiten zur Mechanisierung der Knickpflege. Kiel: Institut für Landwirtschaftliche Verfahrenstechnik der Christian-Albrecht Universität, Dissertation, 122p.
- 260** Groenman-Van Waateringe, W., 1970. Hecken im westeuropäischen Früh-neolithicum. Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 20-21.
- 261** Grohs, H., 1970. Grüner vorhang gegen Versteppung. Allgemeiner Forstzeitung (Wien) 81(5): 134-135.
- 262** Groncman-van der Hoeven, A.C., 1967. Een onderzoek naar het vegetatiekundig minimumareaal van enkele hagen en houtwallen. Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 263** Grontmij N.V., 1978. Beheersrichtlijnen beplantingen in de ruilverkaveling Zieuwent-Harreveld. Grontmij, De Bilt.
- 264** Grooten, P., 1988. Beheerswerkzaamheden aan graften en de vermindering van het erosieprobleem. Natuurhistorisch maandblad 77(2): 23-26.
- 265** Grooten, P. & B. Locht, 1989. Randzone-beheer aan graften en vermindering van het erosieprobleem in Zuid-Limburg. Landinrichting 29(2): 5-10.
- 266** Grotenhuis, J. & W. Pen, 1974. Inventarisatie heggenlandschap de Wildwallen. Rijksdienst IJsselmeerpolders, Lelystad. werkdocument 1974-353 Bbw.
- 267** Grover, R., 1963. Bibliography of Weed control research in tree and woody ornamental nurseries and forest and shelterbelt plantations. Regina.
- 268** Haan, T. de, 1982. Houtsingels leveren energie voor zeugenstal. De Boerderij 67(39): 24-25.
- 269** Haartsen, A.J. & S.R.J. Jansen, 1989. Landinrichting Hupsel - Zwolle: advies natuur, landschap en cultuurhistorie. Natuurbeschermingsraad, Utrecht.
- 270** Haas, W. de, 1984. Houtwallen op het boerenbedrijf; voordelen, nadelen en mogelijke oplossingen. Centrum Landbouw en Milieu, Utrecht.
- 271** Haas, W. de, 1984. Positieve en negatieve effecten van grensbeplantingen op de melkveehouderij. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem. Rapport 84/1.

- 272 Haas, W. de, 1984. Effecten van windbeschutting op de bruto- gewasproductie; een literatuuronderzoek. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- 273 Haas, W. de, 1984. Simulatie van de bruto- productie van gras en mais in de beschutting van een windscherm. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem. Rapport 84/ 3.
- 274 Haas, W. de, 1986. Grensbeplantingen en melkveehouderij. *Landschap* 3(3): 213-226.
- 275 Hagens, H., 1974. Houtsingels, hagen en houtwallen. In: *Jaarboek Twente 1974*: 49-54.
- 276 Hajema Ingenieursbureau, 1980. Houtwallen en boomsingels. Hajema, Assen.
- 277 Hamon, W.H., 1948. Hedgerows. *Am. Forests* 54(10): 448-449.
- 278 Harms, W.B., 1986. Ecologische infrastructuur: een kwestie van kiezen. In: P. Opdam e.a. (red.): *Ecologie van kleine landschapselementen*. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 55-65.
- 279 Harms, W.B. (red.), 1987. Ecologische infrastructuur en bosontwikkeling in de Randstad, deel B. Dorschkamp, Wageningen. Rapport 484.
- 280 Harmsen, C & J.W. Jansens, 1986. Een ontwerp voor beekbegeleidende beplanting langs de Stortelerbeek. Landbouwuniversiteit, Wageningen. Vakgroep Landschapsarchitectuur.
- 281 Harmsen, C., L. Pols & N. Zuurdeeg, 1987. Oeverbeplanting en waterbeheer. Deelrapport van de Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen, Mededelingen Landinrichtingsdienst 182.
- 282 Harmsen, C., L. Pols & N. Zuurdeeg, 1988. Oeverbeplanting en waterbeheer. deelrapport van de Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen. Landinrichtingsdienst, Utrecht.
- 283 Hartke, W., 1951. Die Heckenlandschaft. Der geografische Charakter eines Landeskulturproblems. *Erdkunde Band V. Geogr. Inst. Univ. Bonn*.
- 284 Haverbeke, D.F. & C.E. van Boldt, 1969. Release benefits hardwoods in crowded shelterbelts. Fort Collins.
- 285 Haverbeke, D.F. R.E. van Roselle & G.D. Sexon, 1971. Western pine tip moth reduced in ponderosa pine shelterbelts by systemic insecticides. Fort Collins.
- 286 Heidemij, 1939. Wegbeplanting. Nederlandsche Heidemaatschappij, Arnhem.
- 287 Heintz, R.H., P.L. Crogen & G. Van Enk, 1980. Growth and survival of shelterbelts. North Dakota State University, Fargo.
- 288 Helliwell, D.R., 1975. The distribution of woodland plant species in some Shropshire hedgerows. *Biol. Conserv.* 7: 61-72.
- 289 Hennebo, D., 1955. Staubfilterung durch Grünanlagen. VEB-Verlag Technik, Berlin. *Wiss. Ber. II, Bauwesen, Heft 19*, 79p.
- 290 Henning Soll, C., 1981. Grabenreinigen und Knickpflege durch überbetriebliche Maschinenverwendung. *Landtechnik*, 36(11): 512-514.
- 291 Hermens, L.C.M., 1975. Groene beken in Limburg. *Tijdschrift Kon. Ned. Heidemij* 86(11): 473-481.
- 292 Herold, W., 1949. Heckenlandschaft und Geldmausschaden. *Ztschr. für Pflanzenkrankheiten* 56: 270-284.
- 293 Herold, W., 1951. Hecke und Feldgehölz als wohn- und Zufluchtsraum für nützliche und schädliche Tiere. *Die Dtsch. Landw.*
- 294 Herrington, L.P., 1974. Trees and acoustics in urban areas. *Journal of Forestry* 72: 462-465.
- 295 Herwaarden, G.J., 1988. Natuurtechnische mogelijkheden voor landinrichtingsprojecten, deel 4: bermen. Landinrichtingsdienst, Utrecht. Mededeling 185.

- 296** Hess, W. & E. Kursteiner, 1961. Grundsätzliches zur Dämmung des Verkehrslärm mit Hilfe von Grünpflanzungen. Schweizerische Z. Forstwesen 112: 700-708.
- 297** Het Vogeljaar, 1979. Heggen en houtwallen. Het Vogeljaar 27(5): 205-274. Thema-nummer.
- 298** Hettinga, E., 1989. Veel boeren positief over het behoud van houtwallen en -singels. Fries landbouwblad 86(15): 35.
- 299** Heusden, W.R.M. van, 1990. Evaluatie inventarisatie lijnelementen 1989/1990. Bos en landschapsbouw, Utrecht. afd. statistiek.
- 300** Heusden, W.R.M. van, 1990. Handleiding Veldwerk Overige Houtopstanden (Lijnelementen). Bos- en Landschapsbouw, Utrecht.
- 301** Heusinger, G., 1984. Untersuchungen zum Brutvogelstand verschiedener Heckengebiete. In: H. Zwölfer e.a. (eds.), Die Tierökologische Bedeutung und Bewertung von Hecken. Berichte der Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege. Beiheft 3 Tl. 2, Laufen, p. 99-123.
- 302** Heybroek, H.M., 1973. De meidoorn als levend, bloeiend, besdragend prikkeldraad. Nederlands bosbouwlijdschrift 45(11): 317-320.
- 303** Heybroek, H.M., 1979. Elms and shelterbelts: report on a study tour to two forest research institutes in the U.S.S.R. De Dorschkamp, Wageningen.
- 304** Hiele, R. van, 1988. Besverbreiding door vruchtenetende vogels in houtwallandschappen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 305** Hille Ris Lambers, D., 1942. Voor en tegen boomen en struiken langs dijken en wegen. De Zeeuwse polder 15: 23-27.
- 306** Hille Ris Lambers, D., 1948. Enige bezwaren van windschermen. Landb. Voorl. p. 536-538.
- 307** Hinssen, P.J.W., 1986. Kostenstructuur van landschappelijke beplantingen; een inventariserend kwantitatief onderzoek. deel I: Landschappelijke beplantingen, wie weet wat ze kosten? Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen. Rapport 440.
- 308** Hinssen, P.J.W., 1986. Kostenstructuur van landschappelijke beplantingen; een inventariserend kwantitatief onderzoek. deel II: Achtergrondinformatie en bijlagen. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen. Rapport 441.
- 309** Hinssen, P.J.W., 1987. Kostenanalysemethoden voor bestemming en inrichting van beplantingselementen. Een voorbeeldstudie waarin de concepten van vier methoden worden gespecificeerd en toegepast. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen. Rapport 493.
- 310** Hinssen, P.J.W., 1987. Kosten landschappelijke beplantingen in beeld gebracht per beplantingstype. Groen 43(5): 20-25.
- 311** Hinssen, P.J.W., 1988. Beheerskosten van landschappelijke beplantingen: kanttekeningen bij enkele praktijkopvattingen. Bosbouwvoorlichting 27(2): 20-22.
- 312** Ho, W.W.S., 1987. Establishment and management of shelterbelts: especially for tropical regions. Landbouwniversiteit, Wageningen.
- 313** Hoeffnagel, W.J.C., A.G. Bijholt, H. Dijkstra & M.A. van der Haar, 1983. Gevolgen van ruilverkaveling voor het landschap 2; visueel-ruimtelijke gevolgen van ruilverkaveling in de Achterhoek. Dorschkamp, Wageningen. Rapport 330.
- 314** Hoeffnagel, W.J.C., W.C. Knol & H.J. de Visser, 1987. Landschapselement St. Annapolder. Een uitwerking van het landschapsplan voor de ruilverkaveling Voorne-Putten. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "de Dorschkamp", Wageningen. Rapport 462.

- 315** Hoeksema, K.J. & V. de Meester- Manger Cats, 1977. Wildwallen en houtwallen. Ned. Bosbouwkundig tijdschrift 49(11): 334-338.
- 316** Hoekstra, B.W., 1980. Sortimentskeuze voor landschappelijke beplantingen. Groen 36(8): 344-347.
- 317** Hoekstra, B.W., 1980. Landschappelijke beplanting. Landbouwkundig Tijdschrift 92(11): 397-400.
- 318** Hoenderken J.A., 1988. Verzorgingswerktuigen voor heggen, bermen, taluds en watergangen: nieuws van de Landbouw RAI. Landbouwmechanisatie 39(3): 58-60.
- 319** Hof- de Boer, E., 1961. Wegbeplantingen in Overijssel. Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 320** Hoffmann, G. & K. Kann, 1986. Schutzpflanzungen mit vielfacher Wirkung. Feldwirtschaft 27(1): 25-28.
- 321** Hofmann, K., 1967. Herbicide in Schutzpflanzungen. Mitt. a. d. Biol. Bundesanstalt für Land- und Forstwirtschaft. nr. 122: 277-280.
- 322** Hoksbergen, F.T.J., 1971. Aanleg en onderhoud van landschappelijke beplantingen. Wageningen.
- 323** Hoogendoorn, A.C., 1984. De onderhouds- en beheerssituatie van houtranden. Landbouwhogeschool Wageningen. doctoraalscriptie vakgroep Bosbouwtechniek.
- 324** Hoogendoorn, A.C., 1984. De houtwallen van Oud-Reemst: mogelijkheden voor restauratie, onderhoud en gebruik van de houtwallen van het landgoed Oud-Reemst, gelegen in het Nationale Park "De Hoge Veluwe". Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 325** Hoogerkamp, M & R.M.W. Groeneveld, 1985. Onkruidbestrijding in houtige wegbeplantingen noodzakelijk? Wegen, juli-augustus 1985: 238-240.
- 326** Hooper, M., 1965. The history of hedgerows. Wildlife Observer 11.
- 327** Hooper, M., 1970. Dating hedges. Institute of British Geographers Huntingdon, England. nr. 4.
- 328** Hooper, M.D., 1970. Hedges and history. New Scientist 48: 598-600.
- 329** Hooper, M.D., 1971. The pedigree of the English hedge. Country life, september 1971.
- 330** Hooper, M.D., 1971. Hedges and local history. In: Hedges and local history. Standing Conf. for local history.
- 331** Hooper, M.D., 1974. Hedgerow removal. Environmental review, Institute of terrestrial Ecology, Monks Wood, Abbots, Great Britain.
- 332** Hooper, M.D. & M.W. Holdgate, 1968. Hedges and hedgerow trees: 4th Monks Wood symposium, held in November 1968. Monks Wood Experimental Station, Huntingdon.
- 333** Hooper, M.D. & M.W. Holdgate (ed.), 1968. Hedges and hedgerow trees. Monks Wood Symposium 4.
- 334** Horck, C., 1987. Afstemming streekplan-landinrichtingsplan. Deel 4: openheid en kleinschaligheid. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen.
- 335** Horning, H.M., 1967. Einfluss von Windschutzhecken auf die Erosion leichter Böden. TH Braunschweig: Leichtweiss-Institut für Wasserbau und Grundbau, Mitteilung 15.
- 336** Houte de Lange, S.M. ten, 1987. Ruimtelijke heterogeniteit en fauna. Een literatuurstudie. Landschap 4(3): 196-215.
- 337** Howard, G.S., 1964. Shelterbelt tree and shrub species under dryland culture in the central great plains. Washington.
- 338** Howard, G.S. & G.B. Brown, 1963. Seven species of broadleaf deciduous trees for windbreaks: effect of spacing distance and age on their survival and growth at Cheyenne, Wyo. Washington.

- 339 HPART raadgevend ingenieursburo, 1980. Houtwallen en singels. HPART nieuwsbrief 8.
- 340 Huethorst, B.T.M., 1986. De effecten van voorschriften in bestemmingsplannen buitengebied op de arbeidsopbrengsten; een literatuurstudie. Landbouw-Economisch Instituut, 's-Gravenhage. Interne nota 312.
- 341 Huijzer, J.E.M., 1983. De bakker gebruikt geen takkenbossen meer, een onderzoek naar functie, onderhoud en waardering van landschapselementen. Afstudeerscriptie M.O.-B Aardrijkskunde.
- 342 Huisman, K.J. & P. Vroegindewij, 1965. Bijdrage tot de kennis van de vlinderfauna van het schurvelingengebied te Ouddorp (ZH). RIVON, Zeist.
- 343 Hummel, L. & J-W. Jansens, 1987. Lijnvormige beplantingen in de Sahel- en Soedanzone: ontwerp, aanleg, beheer. Landbouwniversiteit Wageningen. Mededeling vakgroep Bosteelt en Bosecologie 87.28.
- 344 Huxley, P.A., 1986. Rationalising research on hedgerow intercropping: an overview. ICRAF, Nairobi.
- 345 Illner, K., 1957. Über den einfluss von Windschutzpflanzungen auf die Unkrautverbreitung. *Angew. Meteo.* 2(12): 370-373.
- 346 Illner, K. & K.D. Gandert, 1956. Wind-schutzhecken: Anlage, Pflege, Nutzung. Deutscher Bauernverlag, Berlin.
- 347 Imhof, T., 1990. Grundlagen für die Neuanlage von Hecken: Serie "Hecken in Siedlung und Landschaft". *Der Gartenbau* 111(1): 14-15.
- 348 Iterson, W.J.D., 1861. Elzen heggen om bouwland (Aanleg en behandeling in de Meijerij). *Landbouw-courant* 15 (4,5,6).
- 349 Jager, K., 1984. Dunning in beplantingen buiten bosverband. *Groen* 40(10): 404-410. RBL. "De Dorschkamp", Wageningen. Mededeling 218.
- 350 Jager, K. & N.A. Leek, 1976. Bosbouwkundige principes bij het ontwerpen van beplantingen buiten bosverband. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen.
- 351 Jager, K. & N.A. Leek, 1979. Bosbouwkundige principes bij het ontwerpen van beplantingen buiten bosverband. *Groen* 35(9): 381-389.
- 352 Jagt, M. van der, 1976. De invloed van heggen en houtwallen op het inkomen op melkveehouderijbedrijven. Landbouwhogeschool, Wageningen. Doctoraalverslag.
- 353 Janse, A.R.P., 1970. Beplantingen en geluid. *Tijdschrift Koninklijke Nederlandse Heidemij* 81: 214-218.
- 354 Janse, A.R.P., 1970. Bomen en het lawaai op straat. *Landbouwkundig Tijdschrift* 82: 227-232.
- 355 Jansen, J.J., 1990. Diameterbijgroei en boomafstand bij lijnvormige beplantingen van populier. *Nederlands Bosbouw-tijdschrift* 62(7): 231-235.
- 356 Jansen, S.R.J. & J.P. Knaapen, 1987. Ecologische infrastructuur en bosontwikkeling, literatuurstudie. R.B.L. "De Dorschkamp", Wageningen.
- 357 Jansen, S.R.J. & L.A.F. Reyrink, 1985. Landschapsecologisch onderzoek naar de avifauna van het landgoed Hackfort bij Vorden. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp, Wageningen. Rapport 403/ COAL publikatie 20.
- 358 Jansen, T.R. & H.C. Kamerbeek, 1973. Vegetatieonderzoek van A: wilgengrienden, B: essenhakhout. Rijksuniversiteit, Utrecht.
- 359 Janzen, R.W., 1972. Inventarisatie, evaluatie en beheer van de schurvelingen bij Ouddorp op Goerree. Rijksuniversiteit, Utrecht. Doctoraalverslag 182.
- 360 Janzen, R.W., 1974. Inventarisatie, evaluatie en beheer van de schurvelingen bij Ouddorp op Goerree. Landbouwhogeschool, Wageningen. Verslag afdeling natuurbeheer.

- 361 Jaworski, J., 1964. Distribution of rainfall near shelterbelts. *Ekologia Polska*. Ser. A. 27.
- 362 Jaworski, J., 1966. The variation of soil temperatures in the neighbourhood of a shelterbelt. *Ekologia Polska*. Ser. A: 22.
- 363 Jeddelloh, H. zu, 1979. Über die Wirkungen von Windschutzanlagen auf die Landwirtschaft. Höhere Forstbehörde Rheinland, Bonn (1979-1980).
- 364 Jens, J.S. & H.M.H.B. Kokkelmans, 1980. Onderzoek naar houtwallen in de kop van Schouwen. Rijksuniversiteit, Utrecht. Scriptie Geografisch instituut.
- 365 Jensen, M., 1954. Shelter effect; investigations into the aerodynamics of shelter and its effect on climate and crops. Danish Techn. Press, Copenhagen.
- 366 Jensen, M., 1961. Shelter Effect. Copenhagen.
- 367 Jessen, O., 1937. Heckenlandschaften in nord-westlichen Europa. *Mitteilung Geografischer Gesellschaft in Hamburg*, 45: 7-58.
- 368 Johnson, J. & M. MacDonald, 1981. Shelterbelts: a bibliography of the New Zealand literature to 1980. Lincoln College, Canterbury.
- 369 Jong, G. de, 1976. Maasheggen een doorn in het oog? HBCS, Velp en CD, Tilburg. Studieopdracht.
- 370 Jong, H. de & E.P.R. Poorter, 1972. Biologisch onderzoek in het heggenlandschap Larsen. Rijksdienst IJsselmeerpolders, Lelystad. Nota x/72/353.
- 371 Jonge, J. de, 1986. Ontwikkelingen in het landschap van de kleinschalige zandgebieden; een onderzoek naar beplantingselementen in de ruilverkavelingen Zieuwent-Harreveld en Aalten. Staatsbosbeheer, Utrecht. en Landbouwniversiteit, Wageningen.
- 372 Jonker, J.J., 1954. Resultaten van de proefnemingen met windschermen in de Noordoostpolder in de jaren 1947 - 1950. Veenman, Wageningen.
- 373 Kämpfer, M., 1966. Windschutz, Ertragssteigerung. Bad Godesberg.
- 375 Kämpfer, M., 1973. Flämmen: Abbrennen der Bodendecke an Hecken, Feldgehölzen, Feldrainen und auf Wiesen, ökologische Wirkungen des Feuers. Bonn- Bad Godesberg.
- 376 Kaminski, A., 1967. The effect of shelterbelts on the yield of plants in a permanent crop rotation. *Ekologia Polska*, serie A, 15: 425-441.
- 377 Kamping G. & J.M.J. Dekkers, 1989. De bodemgesteldheid en bodemgeschiktheid voor beplantingen van RW34, omlegging Odoorn: een bodemgeografisch onderzoek naar de invloed van de bodemgesteldheid en bodemvruchtbaarheid op de groeiverwachting voor een aantal boom- en struiksoorten. Staring Centrum, Wageningen.
- 378 Kappe, G., 1989. Integratie van waterhuishouding en beplanting langs waterlopen. *Waterschapsbelangen* 74(8): 250-256.
- 379 Karschon, R. & D. Heth, 1958. Wind speed, wind-borne salt and agricultural crops as affected by windbreaks. *La-Yaaran* 8(3-4): 8-14.
- 380 Kasteren J. van, 1989. Ecologische infrastructuur over nationale grenzen heen. *Heidemij tijdschrift* 100(5): 132-135.
- 381 Kaul, R.N., 1985. Sand dune fixation and afforestation traditional procedures for dunefixation: the hedge system Sand dune stabilization, shelterbelts and afforestation in dry zones. *FAO Conservation Guide (FAO)*; 1985; FAO; Rome (Italy); no. 10.; p. 65-69.; FAO Accession No: XF8554219
- 382 Keller, T., 1974. Über die Filterwirkung von Hecken für verkehrsbedingte staubförmige Luftverunreinigungen, insbesondere Bleiverbindungen. *Schweizer Zeitschrift für Forstwesen* 125: 719-735.

- 383** Kennedy, P.C. & L.F. Wilson, 1969. Major insect pests in North Dakota Shelterbelts: abundance and distribution by climate and host age. Fort Collins.
- 384** Kester, J.A., 1981. Agrarische aspecten van heggen en houtwallen. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 1288.
- 385** Kester, J.A., 1989. Literatuurstudie lijnvormige beplantingen, landbouwkundige aspecten. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen.
- 386** Keulen, T. van, 1970. Lawaai, groen, stilte: groenzones bij verkeerswegen. Grontmij, De Bilt.
- 388** Killand, T.K., 1942. Hedge plants for the Northern Great Plains. Washington. 389
Kimmerl, A., 1976. Schutzpflanzungen in der Kulturlandschaft. Lebendige Erde 1: 23-27.
- 390** Kimmerl, A., 1976. Schutzpflanzungen in der Kulturlandschaft III. Lebendige Erde 2: 61-62.
- 391** Klaasen, H.P., 1961. Het heggenlandschap in europa. Natuur en Landschap 15(3): 80-89.
- 392** Klohn, W., 1986. Verbreitung, Struktur und Funktion der Kleinstwälder und Gehölze in der Dümmeriederung und ihren Randbereichen - eine forstgeographische Untersuchung. Vechta: Vechtär Druckerei und Verlag. VAG Band 3.
- 393** Knauer N., 1990. Hecken sind besser als ihr Ruf. DLG-Mitteilungen 105(20): 52-54.
- 394** KNNV, 1981. Heggen en houtwallen. K.N.N.V., Hilversum.
- 395** Knol, W.C., 1982. Het voorkomen van broedvogels in houtwallen in de Utrechtse Vallei rond Achterveld en Woudenberg. Prov. Waterstaat van Utrecht, Utrecht. Rapport 50.
- 396** Knol, W.C., 1989. Literatuuroverzicht lijnvormige beplantingen, een voorlopig overzicht. Staringcentrum, Wageningen. Interne mededeling 149.
- 397** Koel, J., 1936. Wegbeplanting in Noord-Holland. Tijdschrift der Ned. Heidemij. 48: 147-151.
- 398** Kollen, J., 1984. Ruimtelijke structuur en vegetatiekundige kwaliteit van houtwallen als onderdeel van de ecologische infrastructuur van het landelijk gebied. Prov. Gelderland, Arnhem, dienst landinrichting landbouw. & Rijksplanologische Dienst, Den Haag.
- 399** Kollen, J., 1986. Ruimtelijke structuur van houtwallen: betekenis voor de flora. Landschap 3(1): 18-28.
- 400** Kolster, H.W., 1988. Weg- en grensbeplantingen van populier en wilg in Nederland. Stichting Bos en Hout, Wageningen.
- 401** Kolster, H.W., 1988. Weg- en grensbeplantingen van populier en wilg in Nederland. Bosbouwvoorlichting 27(2).
- 402** Konings, J.G.B., 1979. Onderzoek naar de geluidcompense eigenschappen van diverse vegetaties. Katholieke Universiteit, Nijmegen. Doctoraal verslag, afdeling botanie 1,
- 403** Kooij, H. van der, 1976. Typologie en typeninventarisatie van hakhoutbossen en houtwallen in Z.O. - Friesland. Vegetatie en vogelwereld van eikehakhoutbossen en vegetatie van de houtwallen bij Oldeberkoop en Nijeberkoop. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 404** Kooij, W. van der, 1980. Aaltense Goor, herinrichtings- en beheersplan. Staatsbosbeheer, Arnhem.
- 405** Koole, E.H. & A. Timmerman Azn., 1981. De houtwallen van Friesland. Natura 78(4): 118-123.
- 406** Koomen, F. & L. Reitsma, 1987. Invloed van het tijdstip van beheer op de structuur en de vegetatie samenstelling van houtwallen. Landbouwuniversiteit, Wageningen.
- 407** Koomen, J.P., 1957. Ervaringen met windschermen bij de teelt van enkele groentegewassen. Proefst. v.d. Groenteteelt in de

volle grond in Nederland, Alkmaar. Mededeling 6 .

408 Kop, L.G., 1952. Wegbeplanting. Wageningen.

409 Kopinga, J., J.P. Peeters & A.H.F. Stortelder, 1989. Een verkenning van de randvoorwaarden voor de instandhouding van de houtwal in het bestemmingsplan "Koerheuvel" te Rhenen. "De Dorschkamp" Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer, Wageningen.

410 Kraayenoord, C.W.S. & R.L. Hthaway (deel 1 en 2) & K.M. Pollock (deel 3), 1986. Plant materials for soil conservation. Deel 1: Principles and practices. Deel 2: Introduced plants. Deel 3: Native plants. Wellington, Min. of Works and Development, Soil conservation centre, Ao Kautere.

411 Kragh, J., 1979. Pilot study on railway noise attenuation by belts of trees. *Journal Sound Vib.* 66: 407-415.

412 Krebs, E., 1970. *Wald und Luft. Allgemeine Forstzeitung (Wien)* 81(5): 132-133.

413 Kremer, B.P., 1984. Die Windschutzhecken der Monschauer Heckenlandschaft. *Natur und Landschaft*, 59(10): 411.

414 Kreutz, W., 1952. Niederschlagverhältnisse an verschiedenen Windschutzobjekten. *Garten und Landschaft* 2: 10-13.

415 Kreutz, W., 1952. Neuere Erkenntnisse auf dem Gebiete des Windschutzes. *Ber. der Deutschen Wetterdienstes i.d. US-Zone*. nr. 32.

416 Kreutz, W., 1952. Windschutz: Windschutzmethodik, Klima und Bodenertrag. Ardey, Dortmund.

417 Kreutz, W., 1955. Winddurchlässigkeit an einer Hecke mit verschiedener Bestandsverfassung. *Schriftenreihe des AID*, Heft 63.

418 Kreutz, W., 1956. Der Windschutz als Klimafaktor und die Bedeutung des Windschutzes für die Landwirtschaft. *Arb. der Dtsch. Landw. Ges.* 37: 7-40.

419 Kreutz, W. & W. Walter, 1956. Wind- und Stromungsverhältnisse im Bereich von Windschutzanlagen in Abhängigkeit von Anblaswinkel und praktische Folgerungen nach Untersuchungen im Windkanal. *Zeitschr. für Acker- und Pflanzenbau*. Band 101, Heft 3: 279-290.

420 Kreutz, W. & W. Walter, 1956. Der Stromungsverlauf sowie die Erosionsgänge und Schneeablagerungen an künstlichen Windschirmen nach Untersuchungen im Windkanal. *Ein Beitrag zur Windschutzfrage. Ber. der Deutschen Wetterdienstes*, nr. 24 (Band 4).

421 Krikke, A.T. & A. Liemburg, 1981. De problematiek van de houtwallen met name in de Friese Wouden. *Rijksuniversiteit, Groningen*.

422 Kroonen, M.J.G., 1987. Houtproductie in wegbeplantingen: benadering vanuit bedrijfskundig perspectief. *Landbouwwuniversiteit Wageningen. Scriptie vakgroep Bedrijfskunde*, 29p.

423 Kuchelmeister, G., 1987. State of knowledge report on tropical and subtropical hedgerows. *Kuchelmeister, Eschborn*.

424 Kuchelmeister, G., 1989. Hedges for resource-poor land users in developing countries. *GTZ, Eschborn*.

425 Kuhlewind C. & K. Bringmann, 1955. Richtlinien für Windschutz: die Planung von Schutzpflanzungen zur Verbesserung der bodennahen Luftströmung und der davon abhängigen Faktoren. *D.L.G., Frankfurt am Main*.

426 Kuhn, W., 1953. Auswinterungsschaden in der Heckenlandschaft. *Umschau* 7: 210-211.

427 Kuijsters, R., H.Z. NieuwBeerta & J.W. van de Wardt, 1988. Kleinschalige landschappen. *Rijksplanologische Dienst, 's-Gravenhage*.

428 Kuijsters R., NieuwBeerta H.Z., Wardt J.W. & H.J. van de Staats, 1988. Kleinschalige landschappen: resultaten van een onder-

zoek. Rijksplanologische Dienst, 's-Gravenhage. 3 delen.

429 Kuipers, H., 1985. Gevolgen van ruilverkaveling voor het landschap 12, een sequentieel luchtfoto-onderzoek naar de cultuurlandschappelijke veranderingen in het ruilverkavelingsgebied Ziewent-Harreveld. Dorschkamp, Wageningen.

430 Kuipers, N., 1986. Het effect van houtwallen op het arbeidsinkomen van een weidebedrijf. Kuipers, Wageningen.

431 Kwak, R. & J. Grotenhuis, 1979. Bio-toopkeus van broedvogels in de Achterhoekse houtwallen. Het Vogeljaar 27(5): 239-249.

432 Laan, F.B., W. Verhoef, J. Stolp & A.A. de Veer, 1987. Het gebruik van LANDSAT-TM opnamen voor de detectie van ruimtebegrenzende elementen ten behoeve van de landschapsbeeldkartering. Rapport Beleidscommissie Remote Sensing 87-02/Rapport Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium nr TR 86096 L, Delft/Amsterdam.

433 Laar, W.M. van, 1979. Het verband tussen inklinatie, vegetatiedynamiek en diversiteit bij mosvegetaties op houtwallen in de Kaapse bossen bij Doorn: Rijksuniversiteit, Utrecht. Verslag Inst. Systematische Plantkunde.

434 Lamers, L., 1978. Bijdrage tot de kennis van ecologie en beheer van de meidoornheg. Bosbouw- en Cultuurtechnische School, Velp.

435 Lammert, F-D., 1987. Hecken und Feldgehölze. Unterricht Biologie 10 Heft 116.

436 Langbroek, E.K. & G.H.M.M.J. Pasma, 1985. Landschapsecologie van houtwallen in de ruilverkavelingen 'Oostmeer' en 'Twijzel-Buitenpost'. Bureau Van der Wal & Langbroek, Leeuwarden.

437 Langbroek, E.K. & H.C. Borsboom, 1989. Houtwallen in Noordoost-Friesland. Historisch geografisch tijdschrift 7(3): 90-98.

438 Lange, N., 1982. Blattconsum in Heckenökosystemen. In: Hecken und Flur-

gehölze- Structur, Function und Bewertung. ANL, Laufen/Salzach.

439 Lawrence, E.N., 1953. The effects of a windbreak on the speed and Direction of Wind. A paper of the Meteorological Research Committee. London.

440 Lawson, G., 1986. Ditches, trenches, pipes and hedges: keeping them in good repair. The grower - Great Britain, 105(26): 45-48; 50-51.

441 Leek, N.A., 1982. Kosten van dunning in gemengde loofhoutbeplantingen. Nederlands Bosbouw Tijdschrift 54 (11/12): 325-327. RBL De Dorschkamp, Wageningen. Mededeling 109.

442 Leek, N.A., 1983. Kostenmodellen voor eenrijige wegbeplantingen van eik en populier. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen. Rapport 376.

443 Leek, N.A. & H.G. Six Dijkstra, 1986. Rationeel beheer van wegbeplantingen. De Dorschkamp, Wageningen.

444 Leemburg, J.A., 1974. Landschapselementen in het stroomgebied van de Drentse Aa; inventarisatie en typologie in relatie met gebruik en gebruiksgeschiedenis. Lab. voor plantenoecologie, Haren.

445 Leeuwen, C.G. van, 1960. Beplantingen in het Nederlandse landschap. Vakblad voor Biologen 10: 181-191.

446 Leeuwen, C.G. van & H. Doing Kraft, 1959. Landschap en beplanting in Nederland: richtlijnen voor de soortenkeuze bij beplantingen op vegetatiekundige grondslag. Veenman, Wageningen.

447 Lengerke, A. & C.W. von Gloger, 1892. Anleitung zur Anlage, Pflege und Benützung lebendiger Hecken. Bodo Grundmann, Berlin.

448 Lewis, T., 1964. The effects of shelter on the distribution of insectpests. Scientific Horticulture 17: 74-84.

- 449** Lewis, T., 1969. The diversity of the insect fauna in a hedgerow and neighbouring fields. *Journal of Applied Ecology* 6(8): 453.
- 450** Liddle, J.L. & E.P. Lana, 1970. Effects of herbicides on tree growth, tree condition and weed control in shelterbelts. Fargo.
- 451** Ligthart, T.N. & J.L.A. Pluis, 1986. Het Groninger landschap op afstand gevolgd: Toepassing en theorie van remote sensing bij monitoring van landschappelijke veranderingen. PPD Groningen/Fysisch geografisch en bodemkundig laboratorium. Universiteit van Amsterdam.
- 452** Lindbo, M.T., R.H. Heintz & E.P. Lana, 1972. A survey of growth and survival of shelterbelts in the Douglas Creek recreation area. Fargo.
- 453** Linde, R.J. van der., 1946. Een methode ter bepaling van het dagelijksch verloop van de breedte van de schaduw in verband met den tijd van het jaar en de orientatie van het beschaduwde object. ITBO. Mededeling 4.
- 454** Linde, R.J. van der, 1948. Stuivende akkers. *Maandblad voor de landbouwvoorlichtingsdienst (themanummer)* 5(11): 493-548.
- 455** Linde, R.J. van der, 1948. Houtopstanden en bodemverstuingen. *Landbouw Voorlichting* 5: 530-536.
- 456** Linde, R.J. van der, 1949. Het houtwallenprobleem in Nederland. *TNO-nieuws* 4(43): 368-375.
- 457** Linde, R.J. van der, 1949. Over houtwallen. In: *In het voetspoor van Thijsse; een reeks bijdragen over veldbiologie, natuurbescherming en landschap*. Veenman, Wageningen. p. 112-128.
- 458** Linde, R.J. van der, 1951. The problem of the woodplantings between cultivated fields. *Dissertatie*, Arnhem.
- 459** Linde, R.J. van der, 1953. Some aspects of the problem of shelter in cultivated areas. 11th IUFRO-congres, Rome.
- 460** Linde, R.J. van der, 1955. Windschermen in de Zeeuwse fruitteelt. *De Fruitteelt*: 1121-1125.
- 461** Linde, R.J. van der, 1958. Het probleem van de houtopstanden in het cultuurlandschap. Centrum voor Landbouwdocumentatie, Den Haag. *Literatuuroverzicht* 21.
- 462** Linde, R.J. van der, 1958. Het probleem van de houtopstanden in het cultuurlandschap. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage.
- 463** Linde, R.J. van der, 1961. Trees outside the forest. F.A.O., Rome. a chapter in *Forest Influences*.
- 464** Linde, R.J. van der, 1963. De invloed van de beschutting op de opbrengsten van land- en tuinbouwgewassen in Nederland. *Landbouwkundig Tijdschrift* 75(18): 964-983.
- 465** Linde, R.J. van der, 1969. Voor en tegen van houtaanplantingen in het landschap. *Waterschapsbelangen* 54: 275
- 466** Linde, R.J. van der & H.A. van der Meiden, 1954. Enkele voorlopige resultaten van een onderzoek naar de invloed van de inundatie 1953 op houtsoorten. *Tijdschrift der Ned. Heidemij*.
- 467** Linde, R.J. van der & J.P.M. Woudenberg, 1950. On the microclimatic properties of sheltered areas. The oak sheltered area. K.N.M.I., De Bilt. *Mededeling* 102.
- 468** Loeff, J.A. van der, 1949⁸. Hout- en wildwallen (*Literatuuroverzicht, afgesloten eind 1945*). *Agronomisch-Historisch Jaarboek* 4. en *Landbouwkundig Tijdschrift* 60: 249-256.
- 469** Logginov, B.I., 1964. Principles of field-protective forestation (translated from Russian). Israel Program for Scientific Translations, Jerusalem.
- 470** Londo, G., 1967. Veldbiologisch rapport over het Maasheggenlandschap en het reservaat "Groeningse en Vortrumse Bergjes". RIVON.

- 471** Londo, G., 1968. De Maasheggen botanisch bekeken. *De Levende Natuur* 71(11): 241-245.
- 472** Londo, G., 1975. Richtlijnen voor het beheer van de natuurmonumenten, natuurgebieden, bossen, houtsingels en de gebieden met (grote) landschappelijke waarde in de gemeente Scherpenzeel. Londo, Scherpenzeel.
- 473** Londo, G., 1979. Hagen, houtwallen, houtsingels en bomenrijen. In: *Levensgemeenschappen*. (Rijksinstituut voor Natuurbeheer publ.): 237-246.
- 474** Lonkhuyzen, J.P. van, 1906. Singels als wegbepanting. *Tijdschrift der Ned. Heidemij.* 18: 64-66.
- 475** Lonkhuyzen, J.P. van, 1939. Wegbepanting: rapport van de Commissie wegbepanting, uitgebracht aan het dagelijks bestuur der Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem. Arnhem.
- 476** Lucassen, R., 1983. Natuurtechnisch beheer van bossen en houtwallen op Tongelaar: vooronderzoek beheersplan landgoed Tongelaar. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 477** Lynch, J.J. & J.B. Donnelly, 1980. Changes in pasture and animal production resulting from the use of windbreaks. *Australian Journal of Agricultural Research* 31(5): 967-979.
- 478** Maas, F.M., 1977. Kollegediktaat Landschapskunde A, analyse en waardering van het Nederlandse landschap. Technische Hogeschool, Delft. Vakgroep Landschapskunde en Ekologie
- 479** MacCall, W.W., G.T. Shigeura & Y.N. Tamimi, 1970. Windbreaks for Hawaii. Honolulu.
- 480** MacCall, W.W. & H.M. Gitlin, 1973. Constructed windbreaks for Hawaii. University of Hawaii, Honolulu.
- 481** MacNaughton, K.G., 1983. The direct effect of shelter on evaporation rates: theory and an experimental test. *Agricultural Meteorology* 29(2): 125-136.
- 482** Mader, H.J. & K. Muller, 1984. Der Zusammenhang zwischen Heckenlänge und Artenvielfalt. *Z. Kulturl. Flurb.* 25: 282-293.
- 483** Mader, H.J., R. Kluppel & H. Overmeyer, 1986. Experimente zum Biotopverbundsystem - tierökologische Untersuchungen an einer Anpflanzung. Bundesforschungsanstalt für Naturschutz und Landschaftsökologie, Bonn- Bad Godesberg. Heft 27.
- 484** Majure, W.J., 1942. Hedgerow management with special reference to insect populations. *N.C. Wildlife Cons.* 6(2): 8-11.
- 485** Maki, T., 1981. Studies on the windbreak nets: (3) horizontal and vertical turbulent characteristics influenced by two kinds of windbreak nets in a paddy rice field. *Journal of Agricultural Meteorology* 37(3): 197-210.
- 486** Maki, T., 1982. Studies on the windbreak nets. *Bulletin of the National Institute of Agricultural Sciences [Japan]* 29: 1-42.
- 487** Mansfeld, K., 1951. Biozonose Studien zur wirtschaftliche Bedeutung der Vogelwelt im Bereich von Windschutzpflanzungen. Ref. der 2 Tagung Ornith. der DDR, Jena.
- 488** Marcelis, A., 1983. Landschapsplan Boschkant; ontwerpen en beheren van bepantingen rondom Boschkant. Landbouwhogeschool, Wageningen. vakgroep Tuin & Landschapsarchitectuur.
- 489** Marshall, J.K., 1967. The effects of shelter on the productivity of grasslands and field crops. *Field Crop Abstracts* 20(1): 1-14.
- 490** Martens, M.J.M., 1978. Groen als geluidsscherm. *Extern* 7: 199-219.
- 491** Martens, M.J.M., 1980. Geluid en groen. Kath. Universiteit, Nijmegen. dissertatie. Van Mameren, Nijmegen.
- 492** Martens, M.J.M., 1985. A new type of noise screen constructed from and by living plants. *Inter noise 85*, Munchen.

- 493** Martens, M.J.M., 1986. Proceedings of the Workshop on sound propagation in forested areas and shelterbelts: Nijmegen the Netherlands, 3-6 march 1986. Catholic University, Nijmegen. Laboratory of Experimental Plant Ecology, Working Group Eco-acoustics, Faculty of Sciences,
- 494** Martens, M.J.M. & T. van Turenhout, 1983. Biologische geluidsschermen. Een nieuw toepassingsgebied van biologische kennis. *Vakblad voor biologen* 63(10): 409-410.
- 495** Maton, A. & M. Pieters, 1977. De aanwending van vloeibare stikstof in de hopteelt. Een onderzoek over windschermen in de hopteelt. Ministerie van Landbouw, Merelbeke.
- 496** Meelker, R., 1915. Wegbeplanting. Arnhem.
- 497** Meijer,, 1983. Populieren langs wegen en kanalen in het Nederlandse landschap. *Populier* 20(2): 36-43.
- 498** Meister, F.J. & W. Ruhrberg, 1955. Der Einfluss von Grünanlagen auf den Verkehrsgerauschpegel; Schallabsorbition durch Baum- und Heckenanpflanzungen. *V.D.I.-Z.*, 97: 1063-1067.
- 499** Meister, F.J. & W. Ruhrberg, 1959. Die Dämmung von Verkehrsgerauschen durch Grünanlagen. *V.D.I.-Z.* 101: 527-535.
- 500** Meister, F.J. & W. Ruhrberg, 1959. Der Einfluss von Grünanlagen auf die Ausbreitung von Gerauschen. *Lärmbekämpfung* 3: 5-11.
- 501** Meljnicenco, A., 1949. Feldschutzstreifen und die Vermehrung der für die Landwirtschaft nützlichen und schädlichen Tiere. Moskou.
- 502** Menzinga-Waaijberg, J.P, 1972. Landschapsanalyse van Haaksbergen. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 667.
- 503** Merriam, G., 1984. Connectivity: a fundamental ecological characteristic of landscape pattern. In: J. Brandt & P. Agger (eds.): *Methodology in landscape ecological research and planning Proceedings, First. Int. Seminar IALE*, vol I RUC, Roskilde.
- 504** Mes, R.G. & A. Vreugdenhil, 1982. De vegetatie van houtwallen en andere lijnvormige landschapselementen in het "Landinrichtingsproject Oostermeer". Bureau Ecoland, Twijzelerheide.
- 505** Meulstee, C. & H.T.C van Stokkom, 1983. False-colourluchtfotografie en wegbeplanting. Rijkswaterstaat, Delft.
- 506** Michon, J.A., 1971. Psychonomie onderweg. Rede Groningen.
- 507** Middendorp, A.J. & T.G. van Reeuwijk, 1980. Rationalisatie van wegbeplantingen. *Tuin en Landschap* 2(24): 14-17.
- 508** Mierswa, D., 1989. Lärmschutz - Sichtschutz - Windschutz (1). *Obst und Garten* 108(2): 66-69.
- 509** Mijn, F. van der, 1987. Broedvogels in houtwallen: de rol van houtwalstructuur en aangrenzend grondgebruik. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 510** Milieudefensie, 1982. Nieuwe kansen voor houtwallen: redding voor groene linten in het landschap? *Milieu Defensie* 11(7): 8-9; 13.
- 511** Milieuwerkgroep Kollummerland, 1985. 260 km historie, rijkdom en verantwoordelijkheid. Een inventarisatie van hout in de gemeente Kollumerland. Milieuwerkgroep Ruilverkaveling Kollummerland.
- 512** Ministerie van Landbouw en Visserij, 1981. Beschikking aanwijzing landschapselementen. *Staatscourant* 20.
- 513** Ministerie van Landbouw en Visserij, 1984. Meerjarenplan bosbouw 1984; Beleidsvoornemens. *Staatsuitgeverij*, Den Haag.
- 514** Ministerie VROM, 1988. Lawaaibeschermt: scherm of wal. Brochure. bureau beheer en distributie VROM.

- 515** Ministry of agr. Fish and Food, 1961. Shelterbelts for farmland. Min. of Agr. Fish and Food, leaflet no. 15.
- 516** Ministry of Agriculture and Food, 1980. Managing farm hedges. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, Pinner.
- 517** Minnaard, F.J. & P.J. Rijk, 1976. De invloed van enkele ruilverkavelingen op natuur en landschap. Landbouwhogeschool, Wageningen. Rapport NB75/76.
- 518** Mobach, B., 1987. Kleine landschapselementen in kort bestek. Stichting Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer, Utrecht.
- 519** Molchanov, A.L., 1956. The temperature and humidity of the air and the soil temperature in fields between the shelterbelts. Moskva.
- 520** Molenaar, J.G. de & H.J.W. Schimmel, 1984. Hakhout en natuurbehoud. Ned. Bosbouw tijdschrift 56: 35-53.
- 521** Moore, N., M. Hooper & B. Davis, 1974. Hedges. London.
- 522** Moore, N.W., M.D. Hooper & B.N.K. Davis, 1964. Hedges 1. Introduction and Reconnaissance Studies. Journ. of Appl. Ecology 4: 201-220.
- 523** Moraal, L.G., 1989. Aantastingen door insecten en mijten in 1988 in bossen, natuurgebieden en wegbeplantingen. Nederlands Bosbouw tijdschrift 61(7/8): 206-213.
- 524** Moraal, L.G., 1991. Aantastingen door insecten en mijten in 1990: in bossen, natuurgebieden en wegbeplantingen. Nederlands Bosbouw tijdschrift 63(4): 116-125.
- 525** Mostert, K., 1989. Kartering en beschrijving kleine landschapselementen Krimpenerwaard. NMF Zuid-Holland, 's Gravenhage.
- 526** Mowry, H. & R.D. Dickey, 1948. Ornamental hedges for Florida. Gainesville.
- 527** Müller, W., 1979. Bedeutung, Schutz und Pflege von Hecken. Schweizerisches Landeskomitee für Vogelschutz, Lausanne.
- 528** Muir, R. & N. Muir, 1987. Hedgerows: their history and their wildlife. Joseph, London.
- 529** Mulder, A.F., 1977. Stedelijk groen als belevingsobject. in: Hessels (red.) Beleving en waardering van groen. Technische Hogeschool, Delft. Instituut voor Stedebouwkundig Onderzoek, Reeks overdrukken nr. 13
- 530** Mulder, J.L., 1979. Verspreiding en habitatkeuze van kleine zoogdieren in Drenthe en Oost-Groningen. Lutra 21: 1-23.
- 531** Mulligan, B.E., L.S. Goodman, M. Faupel, S. Lewis & L.M. Anderson, 198#. Interactive influence of outdoor noise and visible vegetation on behavior. Proceedings Southeastern Recreation Research Conference 265-279.
- 532** Mulligan, B.E., L.S. Goodman, H.Z. Goodman & L.M. Anderson, 1980. Visual influence of outdoor vegetation on loudness. Journal of the Acoustical Society of America 67(S1):S22.
- 533** Mulligan, B.E., S.A. Lewis, M.L. Faupel, L.S. Goodman & L.M. Anderson, 1987. Enhancement and Masking of Loudness by environmental factors: Vegetation and noise. Environment and Behavior 19(4): 411-443.
- 534** Mutsaers, L., 1984. Boeren met bomen in de Meijerij; een verkennend onderzoek naar de agrarische houtteelt. Landbouwhogeschool, Wageningen. Doctoraal scriptie Vakgroep Sociologie van de Westerse gebieden. 52 p.
- 535** Nageli, W., 19. On the most favourable shelterbelts spacing. Journ. of the Royal Scottish Forestry Society 18: 1.
- 536** Nageli, W., 1943. Untersuchungen über die Windverhältnisse im Bereich von Windschutzstreifen. Mitt. der Schweiz. Anstalt für die forstl. Versuch.; XXIII, 1. Zurich.

- 537 Nageli, W., 1946. Weitere Untersuchungen über die Windverhältnisse im Bereich von Windschutzstreifen. Mitt. der Schweiz. Anst. für die forstl. Versuchsw.; XXIV, 2. Zurich.
- 538 Nageli, W., 1961. Der Einfluss von zerstreut wachsenden Baume und Baumgruppen auf die Windverhältnisse von Weideland. 13e Kongress der. Int. Verb. Forstl. Forsch. Anst., Wien.
- 539 Nas, R.M.W.J., 1981. Landschappelijke beplantingen: Niets verwachten, alles hopen. Recreatievoorzieningen 13(3): 114-117.
- 540 Ned. Bosbouw tijdschrift, 1977. Heggen en houtwallen. Nederlands Bosbouw Tijdschrift 49(11): 319-340. Themanummer.
- 541 Nelemans, M., 1979. De biologische betekenis van houtsingels in Zuidelijk Westerkwartier, in het bijzonder voor loopkevers. Rijksuniversiteit, Groningen.
- 542 Neuteboom, D., 1989. Houtwallen in Twente. Natuur en Milieu Federatie Overijssel, Zwolle.
- 543 Nieuwenhoven, P.J. van, 1981. Elementen in het landschap van Zuid-Limburg. Natura 78(4): 170-177.
- 544 Nieuwenhuis, W & B. v. Arkel, 1978. Beheer en behoud van houtwallen. Houtwalenonderzoek in de Utrechtse Vallei. Prov. Waterstaat, Utrecht.
- 545 Nijhuis, H. de, 1983. Houtwallen telen in plaats van...? Boerderij 68(27): 32-35.
- 546 Nijsingh, B., 1974. Het verlies aan houtwallen. Een onderzoek naar de afname van houtwallen, houtranden en aarden wallen gedurende de periode 1896 tot 1973 in de ruilverkaveling Grolloo-Schoonloo. Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 547 Nitsche, G., 1952. Windschutzanlagen und wildhege. Unser Wald.
- 548 Noorden, J. van, 1990. Kleine landschapselementen als sluitpost?: landschapsbeleid kan veel effectiever worden uitgevoerd dan nu het geval is. Maaiveld 5(4): 26-32.
- 549 Noordwijk, M. van, 1991. Principles of hedgerow intercropping. Proceedings workshop low-input agriculture in acid upland soils, Bogor, 3 - 4 January and 14 February 1990. School of Environmental Conservation Management, Bogor. p. 10-15.
- 550 Nooren, M.J., 1975. De geschiedenis van heggen, houtwallen en andere omheiningen in Nederland in samenhang met hun functie en landschappelijke situatie. Katholieke Universiteit, Nijmegen.
- 551 Nooren, M.J., 1981. Ouderdom en cultuurhistorische waarden van houtwallen en heggen in Nederland. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem. Rapport 81/13.
- 552 Nooren, M.J., 1982. Vegetatiekundige inventarisatie van houtwallen en andere beplantingsstroken in Nederland. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem.
- 553 Nooren, M.J., 1983. Houtwallen op de Hoge Veluwe. De Schouw 30(3): 57-64.
- 554 Nooren, M.J., 1983. Inventarisatie van de houtwallen in het Nationale Park "De Hoge Veluwe". Vereniging van Vrienden van De Hoge Veluwe.
- 555 Nooren, M.J., 1986. Inventarisatie van de houtwallen in het Nationale Park De Hoge Veluwe. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. Rapport 86/7.
- 556 Nooren, M.J., 1987. Het verleden van de houtwallen in het Nationale Park de Hoge Veluwe. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. Rapport 87/7.
- 557 O'Connor, R.J. & D. Jenkins, 1985. The importance of hedges to songbirds Agriculture and the environment: proceedings of ITE symposium no. 13 held at Monks Wood Experimental Station on 28 - 29 February and 1 March 1984. Institute of Terrestrial Ecology, Cambridge, p. 117-123.

- 558** Ogilvie, R. & T. Fürmann, 1959. Effect of vegetational cover of fencerows on small mammal populations. *Ecology* 40: 140-141.
- 559** Olbrich, A., 1949. Windschutzpflanzungen. Hannover.
- 560** Olders, J., 1980. Voortgezet onderzoek naar de geluiddempende eigenschappen van diverse vegetaties. Katholieke Universiteit Nijmegen. Doctoraalverslag afdeling botanie 1.
- 561** Ommeren, J.W.A. van, 1984. Brandstof uit de houtwal; rendabele exploitatie van kleine houtopstanden op het boerenbedrijf. Centrum Landbouw en Milieu, Utrecht.
- 562** Ommeren, J.W.A. van e.a., 1982. De houtwal als mogelijke bron van inkomsten. Centrum Landbouw en Milieu, Utrecht.
- 563** Oosterbaan, J., 1987. Haarzuilens, een proefveld in opbouw: deel II, Realisatie van een houtwal. *De Nederlandse jager* 92(26): 633-634.
- 564** Oosterhuis, J.W., 1987. Kleine landschapselementen in groter perspectief. Landbouwhogeschool Wageningen. Doctoraalscriptie vakgroep tuin- en landschapsarchitectuur 87-09.
- 565** Opdam, P., 1987. De metapopulatie: een model van een populatie in een versnipperd landschap. *Landschap* 4(4): 289-306.
- 566** Opdam, P., 1989. En verbonden zal er worden: ecologische infrastructuur in overgang. *Landschap* 6 (extra nummer): 7-99.
- 567** Opdam, P. & A. Schotman, 1989. Broedvogels tussen bos en houtwal. *Vogels* 9(51): 114-116.
- 568** Opdam, P., D. van Dorp & C.J.F. ter Braak, 1984. The effect of isolation on the number of woodlandbirds of small woods in The Netherlands. *Journal of Biogeography* 11: 473-478.
- 569** Opdam, P (red.), 1986. Ecologie van kleine landschapselementen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 570** Opdam, P., T.A.W. van Rossum & T.G. Groenen, 1986. Ecologie van kleine landschapselementen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 571** Opdam, P.F.M., J.T.R. Kalkhoven & J. Philippona, 1984. Verband tussen broedvogelgemeenschappen en begroeiing in een landschap bij Amerongen. Pudoc, Wageningen. Reeks landschapsstudies deel 5.
- 572** Osborne, B., 1984. Bird numbers and habitat characteristics in farmland hedgerows. *Jour. Appl. Ecology* 21: 63-82.
- 573** Osmers, S., 1989. Schöne Hecken rund um den Bauernhof. *Top agrar*. 4: 158-162.
- 574** Ott, E.C.J., P. Zonderwijk, J.M. Groenendaal & P. van Ketner, 1985. Heggen en houtwallen en hun oecologische functie; 33e Heterosis - cursus: 1984 - 1985: vegetatiebeheer in lintvormige landschapselementen. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 575** Overdijkink, G.A., 1935. De weg in het landschap. *Wegen*, tijdschrift gewijd aan den weg en het verkeer, uitg. Vereniging Het Nederlandsche Wegencongres, ANWB, Commissie Weg in het Landschap.
- 576** Overdijkink, G.A., 1939. De beplanting langs wegen. In: *Gedenkboek t.g.v. het 40 jarig bestaan van SBB*, 's Gravenhage.
- 577** Overdijkink, G.A., 1943. Houtwallen en landschapsschoon. *Cultivator* p. 83-90.
- 578** Overmars, W., 1986. Houtwallen aan de wandel. In: P. Opdam e.a. (red.): *Ecologie van kleine landschapselementen*. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 77-84.
- 579** Parkinson, M.G., 1982. Establishing the hedgerow tree. *Agriculture in Northern Ireland*, 56(11): 339-343.
- 580** Parlevliet, G., 1979. Geluidhinder en geluidwerende voorzieningen in het landschap. *Groen* 35: 520-526.

- 581** Peeters, J.C.H., 1969. Verslag van het heggenonderzoek in het oostelijk deel van de polder "De Breede Watering Bewesten Yerseke" in 1968 en 1969. Landbouwhogschool, Wageningen. Scriptie Natuurbeheer.
- 582** Peeters, J.P., 1984. Geluidswal als groeiplaats van beplantingen. *Tuin en Landschap* 6(9): 26-29.
- 583** Peeters, J.P. & H.A.J. van Haaren, 1987. Verslag van een onderzoek naar de ontwikkeling van verschillende opgebouwde en gesitueerde windsingels in Callantsoog. Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapsbouw "De Dorschkamp", Wageningen. Rapport 490.
- 584** Peitzmeier, J., 1959. Windschutzhecken und biologische Schadensbekämpfung. *Natur und Heimat* 19: 4.
- 585** Pelikan, J., 1986. Small mammals in windbreaks and adjacent fields. *Nakladatelstvi Ceskoslovenske Akademie Ved, Praha*.
- 586** Pelinck, E., 1977. Hout in het Drentse landschap. *Tijdschrift Kon. Ned. Heidemij* 88(7/8): 290-294.
- 587** Peterken, G.F. & M. Game, 1981. Historical factors affecting the distribution of *Mercurialis perennis* in Central Lincolnshire. *Journal of Ecology* 69: 781-796.
- 588** Pfister, H.P., B. Näf-Dänner & H. Blum, 1986. Qualitative und quantitative Beziehungen zwischen Hecken vorkommen ins Kanton Thurgau und ausgewählten Heckenbrutern: Neuntoter, Goldammer, Dorngrasmücke, Mönchsgasmücke und Gartengrasmücke. *Ornithologische Beobachtung* 83(1): 7-34.
- 589** Philippi, A.Q. & G.M. Wieggers, 1973. Een onderzoek naar de flora en fauna in het wallenlandschap van een deel der gemeente Steenwijk en een kritische bestudering van de uitbreidings- en ruilverkavelingsplannen voor zover zij betrekking hebben op dit landschap. Steenwijk.
- 590** Philippona, J., J. Kalkhoven & P. Opdam, 1983. De betekenis van vegetatiekenmerken voor bosvogelgemeenschappen. *Het Vogeljaar* 31(2): 74-88.
- 591** Piepers, A., 1986. Aarden geluidswallen: mogelijkheden voor natuurbouw. Wageningen.
- 592** Ploch, P., 1984. Schnecken in Hecken. Ein zoologischer Beitrag zur ökologischen Landschaftsforschung am Niederrhein. *Mitt. LÖLF* 9: 19-31.
- 593** Podgorov, N.W., 1967. Die staubfilternde Rolle von Anpflanzungen. *Les Khoz.* 20: 39-40. en *Air pollution Abstracts* 2(2): 29.
- 594** Pohle, A., 1978. Ökologische Bedeutung von Hecken und Wallhecken. Mitteilung des Landesamts für Ökologische Landschaftsentwicklung und Forstplanung. Nordrhein-Westfalen.
- 595** Pol, J. van den, G. Stam & P. van der Vet, 1977. Een onderzoek naar mosvegetaties op houtwallen in het Kromme Rijngebied en de Utrechtse Heuvelrug nabij Doorn in samenhang met hun milieufactoren. Rijksuniversiteit, Utrecht.
- 596** Pollard, E., 1967. Studies on the invertebrate fauna of hedges. University of Reading, Thesis.
- 597** Pollard, E., 1968. Hedges II. The effect of the removal of the bottemflora in a hawthorn hedgerow on the fauna of the hawthorn. *Journal of applied ecology* 5(1): 109-123.
- 598** Pollard, E., 1968. Hedges III. The effect of removal of the bottemflora of a hawthorn hedgerow on the Carabidae of the hedgerow-bottom. *Journal of Applied Ecology* 5(1): 125-139.
- 599** Pollard, E., 1968. Hedges IV. A comparison between the Carabidae of a hedge and fieldsite and those of woodland glade. *Jour. Appl. Ecology* 5: 649-657.
- 600** Pollard, E., 1973. Hedges VII. Woodland relic hedges in Huntingdon and Peterborough. *Journal of Ecology* 61(2): 343-353.

- 601** Pollard, E. & J. Relton., 1970. Hedges V. A study of small mammals in hedges and cultivated fields. *Journ. Appl. Ecology* 7: 549-557.
- 602** Pollard, E., M.D. Hooper & N.W. Moore, 1974. *Hedges*. Collins, London.
- 603** PPD Drenthe, 1955. De betekenis van houtwallen. Prov. Planologische Dienst van Drenthe, Assen.
- 604** Preising, E., 1957. Zur biologische Bedeutung von Schutzpflanzungen. *Hilfe durch Grün* 5: 21-22.
- 605** Prins, H., 1978. Erfbeplantingsonderzoek op de Veluwe en in Langbroek(Utr.) ten behoeve van de ontwikkeling van het informatiesysteem landschapsbeeld. Stiboka, Wageningen.
- 606** Projectgroep Schaal, Bos en Samenleving, 1980. Landgoed Verwolde. De relatie landbouw-natuur in een cultuurlandschap met veel houtwallen. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 607** Proost, J. & D. van der Hoek (red.), 1985. *Natuurtechniek van morgen*. Landinrichtingsdienst, Utrecht. Werkgroep Natuurtechniek, Verslag deel II.
- 608** Provinciale Waterstaat Utrecht, 1980. Houtkaden en hun beheer. Provinciale Waterstaat, Utrecht.
- 609** Provinciale Waterstaat Utrecht, 1982. Houtwallen en houtsingels in de Utrechtse Vallei, omgeving Leusden, Maarn en Woudenberg. Provinciale Waterstaat, Utrecht.
- 610** Puchstein, K., 1982. Daten zur Veränderung der Vogelwelt nach erfolgter Kniekaufflöckerung. Landesamt für Naturschutz und Landespflege. Schleswig-Holstein.
- 611** Pudoc, 1976. De functie van houtsingels voor zangvogels. Pudoc, Wageningen.
- 612** Pudoc, 1978. Beplanting, geschikt voor gebruik langs autowegen, windschermen enz. (Nederlandse literatuur). Pudoc, Wageningen.
- 613** Pudoc, 1978. De Peel, geomorfologie en landschap: erfbeplanting: aanvulling lijsten 3424 en 3486. Pudoc, Wageningen.
- 614** Pudoc, 1979. Invloed van natuurlijke beplantingen zoals houtwallen op de opbrengst van bouw- en grasland. Pudoc, Wageningen.
- 615** Pudoc, 1981. Subsidie mogelijkheden voor kleine woonkernen m.b.t. landschappelijke beplanting (alleen in Nederland). Pudoc, Wageningen.
- 616** Pudoc, 1981. Windsingels. Pudoc, Wageningen.
- 617** Pudoc, 1981. Erfbeplanting. Pudoc, Wageningen.
- 618** Rackham, O., 1989. *Hedges and hedgerow trees in Britain: a thousand years of agroforestry*. ODI, London.
- 619** Ramler, H., 1977. Houtkaden in het Zuid-Hollands-Utrechtse veenslagenlandschap. RHSTL, Boskoop.
- 620** Rathe, E.J., 1983. Akustische Wirkung der Bepflanzungen von Lärmschutzwällen. *Fasc/Daga* 82, 353-358, Göttingen. Eidg. Tech. Hochschule, Zurich, Zwitserland.
- 621** Raussen, T., 1990. Planung von Windschutzpflanzungen in ariden und semiariden Gebieten. Deutsches Institut für Tropische und Subtropische Landwirtschaft, Witzenhausen.
- 622** Read, R.A., 1958. The great plains shelterbelt in 1954: a re-evaluation of field windbreaks planted between 1935 and 1942 and a suggested research program. Lincoln.
- 623** Read, R.A., 1964. Tree windbreaks for the central great plains. Washington. 624 Regt, A.L. de, 1984. Lijnvormige landschapselementen: enkele toekomstbeelden voor kleinschalige landschappen. *Landschap* 1(3): 197-208.
- 625** Reinds, G.H., 1981. De invloed van houtopstanden langs graslandpercelen op de

opbrengst en droging bij de voederwinning. Jaarverslag 1981 ROC-Cranendonck.

626 Reinds, G.H. & A.K. van Hemert, 1968. Kantverliezen op bouw- en grasland in het zuidelijk zandgebied. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 468.

627 Reinds, G.H. & A.K. van Hemert, 1975. Bedrijfseconomische gevolgen van beperkingen op de exploitatiemogelijkheden van grasland in natuurgebieden. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 842.

628 Reinds, G.H. & A.K. van Hemert, 1977. Een onderzoek naar de invloed van houtopstanden langs graslandpercelen op de lengte van de veldperiode bij de voederwinnig. Jaarverslag Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding 1977 p. 102-103.

629 Reindsen, H., 1989. Houtwal beperkt uitbreiding veestapel: geen soepele toepassing ecologische richtlijn. Landbode 44(4): 11.

630 Reinouts van Haga, H.A., 1972. De invloed van klandestien gestort vuil op de vegetatie: onderzoek in een aantal wegbermen en houtwallen in Wageningen en Heeten. Landbouwhogeschool, Wageningen.

631 Rekers, M., 1988. Syntaxonomie en synoecologie van door lanen en singels van beuk en eik beschaduwde wegbermen in Drente. Landbouwuniversiteit, Wageningen.

632 Renkema, G., 1981. Weg en landschap in het beleid van de Provincie Groningen. Recreatievoorzieningen 8: 362-366.

633 Renkema, G. & C. van Scharenburg, 1985. Ecologie: inrichting en beheer van een kleinschalig houtsingelgebied in het zuidwestelijke deel van Groningen Planologische discussiebijdragen: 1985. Delftsche Uitgevers Maatschappij, Delft, p. 1031-1044.

634 Reschke, K., 1980. Lebende Hecken werden versetzt - Neue Arbeitsweisen in der Flurbereinigung. Natur und Landschaft 55(9): 351-354.

635 Reuver, E. de, 1988. Tussen beplantingsplan en eindbeeld. concept. Praktijkschool Arnhem.

636 Reuver, P.J.H.M., 1990. Groene geluidwerende schermen: de lange weg naar een biologisch stabiele constructie. De Dorschkamp, Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer, Wageningen.

637 Rey-Lescure, E., 1985. The location factor in evaluating shade trees and the replacement value in appraising hedges: two proposals. Journal of arboriculture (USA).; 1985; v. 11(5) p. 132-136.;ref. Paper presented at the "Annual conference of the International.

638 Rhee, J.A. van, 1957. The cropping of fruit trees in relation to windbreak protection. Arnhem.

639 Rheenen J. van, 1974. Graften in het practicumgebied "Gerendal" (Zuid-Limburg). Wageningen.

640 Riabinin, S., 1958. Nut en schade van fauna door aanleggen van houtwallen in Dobrudza (Bulgarije). Sylvan 4: 14-23.

641 Richards P.J., 1988. Windbreaks: On the fence. The grower - Great Britain 110(21): 15.

642 Riede, H., 1986. Geluidwering door wilgenhout. Wegen 60(6): 222-224.

643 Rijksdienst IJsselmeerpolders, 1971. Advieslijst voor erfbeplanting en siertuinen. Rijksdienst IJsselmeerpolders, Lelystad.

644 Rijper, H., 1979. Behoud en mogelijke versterking van de landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van het slagenglandschap ten westen van Waalwijk. Staatsbosbeheer, Tilburg.

645 Rijtema, P.E. R.A. Feddes & G.J. Grotentraast, 1982. Bemesting, waterhuishouding, perceelscheidingen en landbouw: commentaar op een Rijksinstituut voor Natuurbeheer-rapport. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen.

- 646** Ringheim, M., 1986. Attenuation of sound through vegetation. Some results from a literature survey. In: Martens, Proceedings of the workshop on sound propagation in fostered areas and shelterbelts, Nijmegen.
- 647** Ritzema Bos, J., 1900. Schadelijkheid der meidoornheggen om tuinen en akkers. Tijdschr. over Planten
- 648** Roberts, B., 1987. The changing face of the countryside. *Landscape Design* (2): 10-13.
- 649** Roding, G.M., 1974. Onze houtwallen. In: Jaarboek Twente 1974: p. 46-48.
- 650** Roding, G.M., 1981. Houtwallen in Twente. *Natura* 78(4): 124-128.
- 651** Roelvink, B., 1960. Rapport over de plannen van een aan te leggen heggenlandschap in Oostelijk Flevoland. Kampen.
- 652** Roelvink, B., 1970. Rapport over de betekenis van heggenlandschappen. Kampen.
- 653** Roersch, J.C., 1972. Aanleg en onderhoud van landschappelijke beplantingen in Noord-Brabant: adviezen voor aannemers en beheer. Provinciale Waterstaat Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- 654** Roestel, J.J.M. van, 1980. Onderzoek beheer rivierduincomplexen "De Lange Kampen" en de "Uilenkamp en Schalmmaat", gelegen langs de Overijsselse Vecht, speciaal met betrekking tot struweelvorming. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 655** Roggen, M., 1989. Europa dreigt uit saai en eenvormige landschapstaferelen te gaan bestaan. *PT/Aktueel* 24: 9.
- 656** Roghair, C. & J.P. van Soest J.P., 1982. Wat is de invloed van heggen en regen op de depositie van lood langs wegen? Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 657** Rollin, E.M., 1983. The influence of wind speed and direction on the reduction of wind speed leeward of a medium porous hedge. *Agricultural Meteorology* 30(1): 25-34.
- 658** Rosenberg N.J., 1974. Microclimate: the biological environment. Wiley, New York.
- 659** Rotter, M. & G. Kneitz, 1977. Die Fauna der Hecken und Feldgehölze und ihre Beziehung zur umgebenden Agrarlandschaft. *Waldhygiene* 12: 1-82.
- 660** RPD, 1989. Rijksplanologische Dienst in 'Ruimtelijke Verkenningen 1989': kleinschalige landschappen in veel Europese regio's worden bedreigd. *Staatscourant* 107: 3.
- 661** Ruggeberg, D., 1981. Bericht über Umfang und Erfolg der Knickversetzung in Schleswig-Holstein. Landesamt für Naturschutz und Landespflege Schleswig-Holstein, Kiel.
- 662** Ruissen, J., 1980. Populieren voor windbeschutting in de fruitteelt. *Populier* 17(2): 46-49.
- 663** Rumpff, E., 1986. Beplantingen langs waterlopen in de Ruilverkaveling Lielvelde. Landbouwniversiteit, Wageningen. Scriptie vakgroep landschapsarchitectuur.
- 664** Rumpff, E., 1987. Beplantingen in voorschriften en regelingen. Landbouwniversiteit, Wageningen. Scriptie agrarisch recht.
- 665** Ruremonde, R.H.A.C. van, 1987. Theoretische achtergrond en verkenning van de mogelijkheden voor beekoeverbplanting. Katholieke Universiteit, Nijmegen. Verslag Milieukunde 23.
- 666** Samosadowa, K.J., 1952. Die Waldschutzstreifen als zusätzliche Bienenweide. *Leipz. Bienenztg.* 66(10): 228-230.
- 667** Sanden, J. v.d. & J.W. Oosterhuis, 1986. Ontwikkelingen in het populierenlandschap; een analyse van de veranderingen met betrekking tot bomen en bossen in een studiegebied nabij Sint-Oedenrode. Landbouwhogeschool, Wageningen. Vakgroep Planologie.
- 668** Sanden, P. van de, 1976. Invloed van een windscherm op een bonengewas. Van de Sanden, Wageningen. 2 delen.

- 669** Sandt, L. van der, 1980. Een onderzoek naar dynamiek en diversiteit aan mosvegetaties op houtwallen in de Kaapse Bossen te Doorn. Rijksuniversiteit, Utrecht, Utrecht. Inst. Systematische Plantkunde.
- 670** Saris, F., 1979. Biogeografie van de eilanden. De betekenis van lijnvormige begroeiingen voor het natuurbeheer. Vogeljaar 27(5): 260-265.
- 671** Saris, F., 1981. De noodzaak van (vrijwillig) landschapsbeheer. Mens en Natuur 32(3): 68-69.
- 672** Saris, F.J.A., 1978. Kleine landschapselementen, eilanden in een cultuurwoestijn. Vrije Universiteit, Amsterdam. Scriptie biologisch laboratorium.
- 673** Saris, F.J.A., 1980. Houtwallen in het boerenland. Natuur en Milieu, 's Graveland.
- 674** Saris, F.J.A., 1984. Lijnvormige landschapselementen; belangrijke onderdelen van een ecologische infrastructuur. Landschap 1(2): 91-108.
- 675** Saris, F.J.A., 1985. Hol(l)tland: houtland? WLO - reactie op het Meerjarenplan Bosbouw. Landschap 2(1): 4-14.
- 676** Saunders-Davies, B., 1984. Hedgerows and herbs for healthy cattle. Star and furrow: journal of the Bio-dynamic Agricultural Association, 63: 15-18.
- 677** Schaik, M. van, 1981. Beheer bossen en singels in Doniawerstal (Fr.). Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 678** Schaper, F., 1990. Hecken und Feldgehölze: wertvolle Bienentracht. Schweizerische Bienen-Zeitung 113(3): 154-158.
- 679** Schepers, F. & R. Schols, 1985. Ecologie en beheer van holle wegen in Zuid-Limburg. IKL, Sittard /HBCS, Velp.
- 680** Schmidt, C., 1953. Die Hecke und ihre Leben. Lebensgemeinschaft der Deutsch. Heimat Bnd. 2.
- 681** Schmitt, N., 1956. Windschutzanlagen als Wohn- und Zufluchtstätten der für die Landwirtschaft nützlichen und schädlichen Tiere. Arb. der Deutsch. Landw. Ges. 37: 94-100.
- 682** Schoenfeld, P.H., 1970. Het terugnoeien van loofhoutplantsoen in singelbeplantingen. Wageningen.
- 683** Scholten, H., 1981. Effect of field windbreak design on snow distribution patterns in Minnesota. University of Minnesota.
- 684** Schoonderwoerd, H., 1982. De inventarisatie van landschappelijke elementen met behulp van luchtfoto's. Landbouw Hogeschool Wageningen. Scriptie Vakgroep Boshuishoudkunde 1982-1.
- 685** Schoonderwoerd, H., 1989. De inventarisatie van lijnvormige beplantingen in het landelijk gebied van Nederland: statistische achtergronden. Landbouwuniversiteit, Wageningen. Vakgroep boshuishoudkunde.
- 686** Schoonderwoerd, H., 1989. Heropname steekproef "Overige houtopstanden". Bureau Daamen & Schoonderwoerd. rapportserie nr 1.
- 687** Schotman, A., 1988. Tussen bos en houtwal: broedvogels in een Twents Cultuurlandschap. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 688** Schotman, A., P. Opdam & H. Sierdsema, 1990. Avifauna in houtwallenlandschappen: naar een voorspellend model voor de effecten van herinrichting. Landschap 1: 3-15.
- 689** Schotsman, N., 1977. De hege diken. Oecologie en beheer van houtwallen in de gem. Achtkarspelen en Tietjerksterdeel. Staatsbosbeheer-cons. N.B., Friesland. rapport 4.
- 690** Schotsman, N., 1979. Houtwallen in Noordoost-Friesland. Het Vogeljaar 27(5): 212-216.

- 691** Schotsman, N. & H.J. During, 1977. Houtwallen in Friesland, oecologie en beheer. Ned. Bosbouw. Tijdschrift 49(11): 320-326.
- 692** Schrammeyer, J., 1951. Rapport van verschillende soorten van perceelsscheidingen op het eiland Texel. Cultuurtechnische Dienst, Utrecht.
- 693** Schreuder, S., 1979. Onderzoek naar de opbouw en beplantingen van geluidswallen in Nederland. Deel 2. RBL "De Dorschkamp", Wageningen. Stageverslag.
- 694** Schrödter, H., 1952. Zur phytopathologischen Problematik von Windschutzanlagen. Nachr. Blatt. Deutsch. Pflanzenschutzd. 6: 91-92.
- 695** Schroor, M., 1987. De landelijke lijn: kavelpatronen en lineaire elementen in het Groninger landschap, cultuurhistorisch bekeken. Prov. Planologische Dienst, Groningen.
- 696** Schütz, P.R. & G. van Tol, 1981. Aanleg en beheer van bos en beplantingen. Pudoc, Wageningen./ RBL De Dorschkamp, Wageningen.
- 697** Schuller, W. & J. de Zeeuw, 1980. Barrières met bomen (screens and trees). Nederlands akoestisch genootschap 56: 70-96.
- 698** Schulze, E.D., A. Reif & M. Küppers, 1984. Die pflanzenökologische Bedeutung und Bewertung von Hecken. A.N.L., Laufen/Salzach.
- 699** Schuurmans, M., 1989. Windsingels rooien of niet? Groenten en fruit 45(18): 88-89.
- 700** Schwabe - Braun, A. & O. Wilmanns, 1984. Waldrandstrukturen: Vorbilder für die Gestaltung von Hecken und Kleinstgehölzen. Laufen/Salzach.
- 701** SCW, 1975. Het onderhoud van begroeiingen op wegbermen en taluds. Sticht. Studie Centrum Wegbouw, Arnhem. Mededeling 37.
- 702** SCW, Werkgroep E7, 1976. Wegbeplantingen, een orienterend rapport van de werkgroep E7. Stichting Studie Centrum Wegbouw, Arnhem.
- 703** SCW Werkgroep E7, 1987. Rationeel beheer van wegbeplantingen, praktijkstudie aan de hand van 20 objecten. Stichting Studie Centrum Wegbouw, Arnhem. Mededeling 59.
- 704** SCW werkgroep E7 wegbeplantingen, 1981. Bomen en struiken langs wegen. Stichting Studie Centrum Wegbouw, Arnhem.
- 705** Selm, A.J. van, 1985. Operationalisatie van het begrip: ecologische infrastructuur. Recreatie en Toerisme 85: 1014, 68-70.
- 706** Shah, S.R.H., 1962. Studies on wind protection. Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur, Arnhem. Mededeling 60.
- 707** Sheperd, F.W., 1974. Hedges and screens. Royal Horticultural Soc., London.
- 708** Shigeura, G.T. & W.W. MacCall, 1970. The use of wild cane, *saccharum* hybrid clone moentai, for windbreak in Hawaii. Hawaii.
- 709** Shigeura, G.T. & W.W. MacCall, 1972. Trees and shrubs for windbreaks in Hawaii. Honolulu.
- 710** Siddert, A., 1952. Pflanzensociologie und Heckenlandschaft. Umsch. Ak. f. Raumforsch. (1-2): 114-115.
- 711** Siebels, G., 1954. Zur Kulturgeographie der Wallhecke. Rautenberg & Mockel, Leer.
- 712** Sierdsema, H., 1988. Broedvogels en landschapsstructuur in een houtwallenlandschap bij Steenwijk. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. Rapport 88/52.
- 713** Slob, G.J., 1974. De vogelstand en andere biologische waarden in het toekomstige heggenreservaat bij Nisse. De Levende Natuur 77: 105-118.
- 714** Slob, G.J., 1979. Het Zuidbevelandse heggenlandschap. Het Vogeljaar 27(5): 226-230.

- 715** Slooten, H.W. van, 1960. Houtwallen. Interne voorlichting Staatsbosbeheer. Jaargang 6(5): 1-11.
- 716** Smith, S.L., 1939. The relation between edgegrowth to the bird and insect populations of two selected farming areas in Gallaway County, Missouri. Univ. of Massachussets. Thesis.
- 717** Snethlage, K.H., 1957. Die Bedeutung von Windschutzpflanzungen und erfpflanzungen von Odland aller Art für das Niederwild. Aus der Forsch. st. Jagdk.
- 718** Snieder, D., 1970. Beschadiging van wegbeplanting door wegzout. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 719** Soeters, M., 1985. De houtwal als element van de ecologische infrastructuur. Rijksuniversiteit Utrecht, scriptie vakgroep maatschappelijke biologie, en RPD, Den Haag. Stageverslag.
- 720** Sonderen, L.M. van, 1990. De kosten van het beplantingsbeheer van landschappelijke beplantingen: (een modelmatige benadering). Directie Bos- en Landschapsbouw, Utrecht.
- 721** Sonsky, D., 1989. Hohe Hecken aus Gehölzen. Deutscher Gartenbau 43(6): 346-350.
- 722** Spaarkogel, G.N. & J.B.W. Weg, 1972. Bomen en struiken in landschappelijke beplantingen: instructieboekje voor personeel dat met de aanleg en het onderhoud van landschappelijke beplantingen is belast. Stichting Bosbouw Praktijk Onderwijs, Arnhem.
- 723** Spahl, H. & G. Bönecke, 1990. Hecken und Feldgehölze. Ministerium für Ländlichen Raum, Ernährung, Landwirtschaft und Forsten, Baden-Württemberg.
- 724** Spahl, H. & K. Viehmann, 1987. Die Kartierung landschaftlicher Kleinstrukturen in nordlichen Breisgau- dargestellt am Beispiel der Gemeinde Teuningen. Natur und Landschaft 62(2): 69-73.
- 725** Spreier, B., 1984. Hecken in Flurbereinigungsgebiete als Inselbiotope. In: W. Zielonkowski & H.J. Mader (red.): Inselökologie; Anwendung in der Planung des landlichen Raums. ANL Laufener Seminarbeiträge 7: 39-48.
- 726** Sprik, J. B., 1974. Het effect van windbeschutting op landbouwgewassen in Nederland (literatuurstudie). Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 820.
- 727** Sprik, J.B., 1976. Opbrengstbepalingen bij snijmais langs begroeide perceelskanten. Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding, Wageningen. Nota 906.
- 728** Spruit, A., 1976. Ontginningen aan de Noordelijke houtkade langs de Benschopper Molenvliet. Haastrecht.
- 729** Spruit, A., 1981. Houtkaden in het Zuidhollands-Utrechtse veenweidegebied. Natura 78(4): 135-147.
- 730** Ssekabembe, C.K., 1985. Perspectives on hedgerow intercropping. Agroforestry Systems (Netherlands) 3(4): 339-356.
- 731** Staatsbosbeheer, 1955. Erfbeplanting. Staatsbosbeheer, Utrecht.
- 732** Staatsbosbeheer, 1979. Beheersvisie Maasheggengebied Land van Cuyk. Staatsbosbeheer, Tilburg.
- 733** Staatsbosbeheer, 1981. Richtlijnen voor landschappelijke beplantingen. Staatsbosbeheer, Utrecht.
- 734** Staatsbosbeheer, 1987. Beplantingen buiten bosverband. Staatsbosbeheer sector landschapsbouw, Utrecht.
- 735** Stark, V.N., 1963. Die Rolle der flurschützenden ind Waldpflanzungen als Reservate für die Schädlinge der Landwirtschaftlichen Nutzpflanzen, ihr Parasiten und Räuber. Trud. Vse. 18: 37-46 (Doll. Ref.).
- 736** Steensel, N. van, 1981. Vegetatie- en soortsdynamiek van mosvegetaties op hout-

wallen in de Kaapse Bossen. Rijksuniversiteit, Utrecht.

737 Stein, J.D. & P.C. Kennedy, 1972. Key to shelterbelt insects in the Northern Great Plains. Fort Collins.

738 Stichting 'De Waerdman', 1978. Inventarisatie van het oude slagenlandschap. Stichting 'De Waerdman', Waalwijk.

739 Stichting Landschapsonderhoud, 1989. Inventarisatie landschapscomponenten Groningen. Stichting Landschapsonderhoud, Groningen.

741 Stichting Milieubeheer Zuidelijk Westerkwartier, 1982. Houtsingels in het Zuidelijk Westerkwartier anno 1981. Stichting Milieubeheer Zuidelijk Westerkwartier, Boerakker.

742 Stöckler, J.H. & R.A. Williams, 1949. Windbreaks and Shelter Belts in the U.S. Department of Agriculture, Yearbook.

743 Stöckler, J.H., 1962. Shelterbelt influence on great plains environment and crops. A guide for determining design and orientation. Washington.

744 Stoffel, B., 1943. Windsingels. Nederlands Bosbouw tijdschrift 16: 85.

745 Stortelder, A.H.F., 1990. Lijnvormige beplantingen op een rijtje: in totaal 28 typen onderscheiden. Boomblad 2(1): 8-9.

746 Strien, W. van, 1986. Slim ingerichte houtwallen geven flora en fauna kansen. De Volkskrant 12-4-1986.

747 Stritzel, O., 1960. Schafe und Hecken. N.u.L. 35: 67-71.

748 Studiecentrum Steenwijkerwold, 1973. Een onderzoek naar de flora en fauna in het wallenlandschap van een deel der gemeente Steenwijk en een kritische bestudering van de uitbreidings- en ruilverkavelingsplannen voor zover zij betrekking hebben op dit landschap. Studiecentrum Steenwijkerwold, Steenwijk.

749 Sturges, D.L., 1983. Shelterbelt establishment and growth at a windswept Wyoming rangeland site. U.S. Department of Agriculture, Washington.

750 Sturrock, F. & J. Cathie, 1980. Farm modernisation and the countryside: the impact of increasing field size and hedge removal on arable farms. University of Cambridge, Cambridge.

751 Sturrock, J.W., 1980. A study tour of shelter research and related topics in North-West Europe. Department of Scientific and Industrial Research, Christchurch.

752 Sturrock, J.W., 1984. Shelter research needs in relation to primary production: the report of the national shelter working party. National Water and Soil Conservation Organisation, Wellington.

753 Scur, A.D.C. le, 1951. Hedges, shelterbelts and screens. London.

754 Sutherland, J.P., 1973. Shelter belts in the outer hebrides: a report on observational studies. Aberdeen.

755 Swarbrick, T., 1977. Hedge and tree - stump clearing. H.M.S.O., London.

756 Tanis, J.J.C., 1967. Avifaunistische bijdrage in "Veldbiologisch rapport voor het Maasheggenlandschap en het reservaat "Groeningse en Vortumse Bergjes". RIVON-rapport.

757 Tanis, J.J.C. & M.F. Mörzer Bruijns, 1971. De vogelbevolking van de Groeningse en Vortumse Bergjes en het aangrenzende Maasheggenlandschap. De Levende Natuur 74: 51-56.

758 Teerink, S., 1991. Broedvogels in houtwallen en bos: een relatieonderzoek in de Friese Wouden. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.

759 Terrasson, F. & G. Tendron, 1975. Evolution and conservation of hedgerow landscapes in Europe. Council of Europe Nature and Environmental Series nr. 8, Strasbourg-France 44 p.

- 760** Thiele, H.U., 1961. Gibt es Beziehungen zwischen der Tierwelt von Hecken und angrenzenden Kulturfeldern? *Zeitschrift für angewandete Entomologie* 47(1): 122-127.
- 761** Thiele, H.-U., 1964. Ökologische Untersuchungen an bodenbewohnenden Coleopteren einer Heckenlandschaft. *Z. Morph. Oekol. Tiere* 53: 537-586.
- 763** Thijsse, J.P., 1974. Kruiden langs hegen steg. Manet, Gorssel.
- 764** Thijssen, W., 1966. Verkeer, groen, lawaai, stilte. *Tijdschrift KNHM* 77: 140151.
- 765** Thofelt, L., H. Rufelt & P.A. Brattemo, 1984. A note on the influence of a windbreak on plant temperature. *Agricultural and Forest Meteorology* 32(1): 1-11.
- 766** Tholhuijsen, L., 1986. Voldoende brandhout van een halve hectare. *Boerderij* 71(19): 72-73.
- 767** Thomsen, V., 1989. Die hydrologische Bedeutung von Hecken in der Agrarlandschaft: Ergebnisse von 15-jährigen Lysimetermessungen. *Mitteilungen der Deutschen Bodenkundlichen Gesellschaft* 59(2): 1139-1144.
- 768** Tijs, G.J.M., 1981. Boeren op walletjes? *Landbouwkundig Tijdschrift* 93(5): 135-139.
- 769** Tinus, R.W., 1976. Shelterbelts on the great plains: proceedings of the symposium (held at) Denver, Colorado, April 1976. Denver (Col.).
- 770** Tischler, W., 1948. Biozonotische Untersuchungen an Waldhecken. *Zool. Jb. Abt. Syst. Ökol. u. Geogr.* 77: 284-400.
- 771** Tischler, W., 1950. Vergleichend-biozonotische Untersuchungen an Waldrand und Feldhecke. *Neue Ergebnisse und Probleme der Zoologie*: p. 1000-1015.
- 772** Tischler, W., 1958. Synökologische Untersuchungen an der Fauna der Felder und Feldgehölze. *Zeitschrift für Morphologie und Ökologie der Tiere* 47: 54-114.
- 773** Tischler, W., 1961. Die Hecke als Lebensraum für Pflanzen und Tiere unter besonderer Berücksichtigung ihrer Schädlinge. *Erdkunde* Band V: 125-132.
- 774** Trenk, F.B. & A.R. Albert, 1955. Growth and effectiveness of all conifer and mixed hardwood - conifer shelterbelts on plainfield sand. Madison.
- 775** Troll, C., 1951. Die Problematik der Heckenlandschaft. Ihr geographisches Wesen und ihre Bedeutung für die Landeskultur. *Erdkunde* 5(2): 105-156.
- 776** Troll, C., 1951. Heckenlandschaften im maritimen Grünlandgürtel und im Gaeuland Mitteleuropas. *Erdkunde* V, p. 152.
- 777** Tromp Meesters, Ch., 1942. Bescherming tegen windschade aan bouwland door singels en houtwallen? *Nederlands Bosbouw-tijdschrift* 15: 550-551.
- 778** Turcek, F., 1958. Vögel und Sängtiere in einigen Strauch und Buschwerkstreifen in Feldern. *Biol. Prace* 4: 47-67.
- 779** Tutein Nolthenius, C., 1984. Geluidwerend groeischem. *Populier: tijdschrift voor de teelt en afzet van populier en wilg* 21(2): 35-37.
- 780** Tüxen, R., 1952. Hecken und Gebusche. *Mitt. Geogr. Ges. Hamburg* 50: 85-117.
- 781** Tweel, P.A. van den, 1985. De watermerkziekte en het gebruik van de wilg. *Bosbouwvoorlichting* 24(7).
- 782** Uittenbogaard, M., 1968. Aspecten van de vormgeving van de weg en van de wegbeplanting.
- 783** Ujah, J.E. & K.B. Adeoye, 1984. Effects of shelterbelts in the Sudan savanne zone of Nigeria on microclimate and yield of millet. *Agricultural and Forest Meteorology* 33(2/3): 99-107.
- 784** Unger, H.J., 1981. Verpflanzung von Hecken und Feldrainen im Rahmen der Flurbereinigung: erste Erfahrungen aus Bayern. *Natur und Landschaft* 56(9): 295300.

- 785** US Department of Agriculture, Windbreaks for the Central Great Plains. United States Department of Agriculture, Washington.
- 786** US Department of Agriculture, 1980. Field windbreak removals in five Great Plains states, 1970 to 1975. U.S. Department of Agriculture, Washington D.C.
- 787** Varga, L., 1961. Investigations of the microfauna of forest litter cover of four shelterbelts at Mezohegyes. *Erdesz. Kosl.* 2: 83-99.
- 788** Vedel, H. & J.Lange, 1970? Trees and bushes in woods and hedgerows.
- 789** Veen, P.H., 1986. Houtwallen in de Utrechtse Vallei: een voorbeeld van een ecologische infrastructuur. *Groen* 42(5): 13-17.
- 790** Veer, A.A. de, 1984. Landschapsbeeldkartering: een overzicht. *Landschap* 1(1): 23-32.
- 791** Veer, A.A. de, 1985. Geografie van de opvallende boom in het agrarische landschap van Nederland. Rijksuniversiteit, Groningen. Dissertatie.
- 792** Veer, A.A. de, 1986. The geographical distribution of visually striking trees (VSTs) in the rural landscape of the Netherlands. *Arboricultural journal* 10(1): 53-61.
- 793** Veer, A.A. de, 1987. Bomen in het landschap. 2. Erfbeplanting. *Bomennieuws* 3: 38-40.
- 794** Veer, A.A. de, 1989. Bomen op dijken. *Bomennieuws* 2: 20-21.
- 795** Veer, A.A. de, A. Buitenhuis en H. van het Loo, 1977. Vergelijking van Nederlandse methoden van landschapsbeeldkartering en hun toepassingsmogelijkheden. *Stiboka/Pudoc*, Wageningen.
- 796** Veldhoen, H., 1990. Vormgeven met hagen. *Groen* 46(5): 14-17.
- 797** Velds, C.A., 1970. Groenzones en klimaat. *Landbouwkundig tijdschrift* 82(12): 449-452.
- 798** Verbost, G.P. (cindred.), 1976. Wegbeplantingen. Stichting Studiecentrum Wegbouw, Arnhem. SCW mededeling 41.
- 799** Vergouw, W., 1981. Bomen en wet, geldend recht over bossen, bomen, heesters en heggen. Stichting Natuur en Milieu, 's-Graveland.
- 800** Verschuren, G., 1981. De randwallen van de Loonse en Drunense Duinen. *Natura* 78(4): 157-161.
- 801** Vervloet, J., 1988. Rapport over lijnvormige beplantingen en cultuurhistorie. *Stiboka*, Wageningen.
- 802** Vette, A., 1974. Oorzaken van schade aan wegbeplantingen. Wageningen.
- 803** Visser, D., 1978. Maasheggen en landbouwproblematiek. *De Mourik* 3(3/4): 13-27.
- 804** Visser, D., 1979. De Maasheggen en haar vogels. *Het Vogeljaar* 27(5): 216-225.
- 805** Visser, G., 1981. Elzensingels op Terschelling en de angst voor verandering. *Natura* 78(4): 106-113.
- 806** Visser, G.T., 1978. Windtunnelonderzoek naar de mogelijkheden van afscherming tegen windaanval door middel van windschermen bij storttrechters en een transportband. Staatsuitgeverij, Den Haag.
- 807** Vlaanderen, B., 1990. Het landschap van de zandgebieden: een kwalitatief onderzoek naar beplantingselementen in Noord-Oost Twente. Vlaanderen, Wageningen.
- 808** Vlieger, J., 1950. De betekenis van onze houtwallen. *Landb. doc.* 6, 45 B7170.
- 809** Vliet, J.M. van, 1982. Ecologische aspecten van bossen en beplantingen met verschillende grootte en spreiding. *Nederlands Bosbouw Tijdschrift* 54: 79-93.

- 810** Vloten, C.R. van, 1943. Windsingels, wallen en boerenbosschages. *Nederlands Bosbouwtijdschrift* 16: 465-469.
- 811** Vogeljaar, 1979. Heggen en houtwallen. *Het Vogeljaar* 27(5): 205-274. Themanummer.
- 812** Vollenhoven, F.J.E. van, 1985. Geluidwerend groen. *Wegen* 59(12): 431434.
- 813** Vonk Noordegraaf, H.J., 1984. Richtlijnen voor het maken van een werkplan bij het beheer van bossen, landschappelijke beplantingen en natuurterreinen. Vonk-Noordegraaf, Wageningen.
- 814** Voo, E. E. van der, 1968. Landscheidingen, polder- of houtkaden in de Stichts-Hollandse waarden en polders. *De Levende Natuur* 71(4): 73-82.
- 815** Voo, E. E. van der, 1968. Landscheidingen, polder- of houtkaden in de Stichts-Hollandse waarden en polders. *De Levende Natuur* 71(4): 73-82.
- 816** Voortman, R., 1977. De houtwallen in het landschapsonderzoek van Enschede. *Bosbouwkundig tijdschrift* 49(11): 327-334.
- 817** Voortman, R., 1977. Enschede, landschapsonderzoek, een methode voor de inventarisatie, opslag en verwerking van landschapsgegevens. deelrapport ELISE 1.2. ITC en Dienst Beplantingen der Gemeente Enschede.
- 818** Vreys, N., 1986. Erfbeplanting. *Groenkontakt* 12(4): 148-152.
- 819** Vrie, C. van de, 1981. Onderhoud van windsingels: nu ook over sloten. *De Fruitteelt* 71(41): 1194-1195.
- 820** Vrie, C. van de, 1981. Het rooien van windschermen. *De Fruitteelt* 71(43): 1238-1239.
- 821** Vrie C. van de, 1982. Zuid-Westelijke windsingelkop- en snoeimachine. *De Fruitteelt* 72(40): 1182-1183.
- 822** Vrielink, J.G., 1974. Windsingelproefveld Callantssoog (WBSG XIV): bodemgesteldheid. Stiboka, Wageningen.
- 823** Vrieze, J. de, 1978. De Maasheggen. Brabantse Milieufederatie, Tilburg, studiegroep Maasheggen. 107 p.
- 824** Vrieze, J. de, 1979. Inrichting en beheer van het Maasheggenlandschap tussen Cuyk en vierlingsbeek. Landbouwhogeschool Wageningen. Verslag Natuurbeheer 489.
- 825** Vrieze, J. de, 1979. Overzicht van de belangrijkste oude strookvormige begroeiingen in Nederland. *Het Vogeljaar* 27(5): 265-270.
- 826** Vrieze, J. de, 1979. Beheer van de Maasheggen. Landbouwhogeschool, Wageningen. Scriptie.
- 827** Vrieze, J. de, 1979. Heggen en houtwallen. *Het Vogeljaar* 27(5): 206-212.
- 828** Vrieze, J. de, 1979. Een lijnvormige begroeiing als ecosysteem. *Het Vogeljaar* 27(5): 250-254.
- 829** Vrieze, J. de, 1981. Lijnen in het landschap. *Natura* 78(4): 90-96.
- 830** Vrieze, J. de, 1981. Overzicht van de belangrijkste lijnvormige landschapselementen in Nederland. *Natura* 78(4): 97-100.
- 831** Vrieze, J. de, 1981. De Maasheggen. *Natura* 78(4): 162-169.
- 832** Vrieze, J. de, 1983. Houtwallen en heggen. *Tijdschrift Koninklijke Nederlandsche Heide Maatschappij* 94(10): 345-352.
- 833** Vrieze, J. de & J. Taapken, 1979. Literatuurlijst over heggen, houtwallen en windschermen. *Het Vogeljaar* 27(5): 271274.
- 834** Vrij, F.V. & J.H.M. Stoelinga, 1973. Systeem ter bepaling van de visuele belevingswaarde van het landschap. *Recreatievoorzieningen* 5(6): 227-229 en (7): 254259.
- 835** Vrolijk, E., 1979. Onderzoek naar de opbouw en beplantingen van geluidswallen

in Nederland. Deel 1. RBL "De Dorschkamp", Wageningen. Stageverslag.

836 Waajen, G.W.A.M., 1980. Beheer en onderhoud van graften in het Zuidlimburgse cultuurlandschap. Landbouwhogeschool, Wageningen.

837 Waard, W. de, 1981. De soortenrijkdom van houtwalvegetaties: een onderzoek naar de beïnvloeding door beheer en omgeving. Provincie Gelderland, Arnhem. Dienst Landinrichting en Landbouw

838 Wammes, D.F., 1986. Zoogdieren in een veranderend landschap. Landschap 3(1): 4-13.

839 Way, J.M. & N.N.K. Davis, 1963. Hedges as a feature of our countryside. Agriculture p. 565-568.

840 Webb, R., & J.R. Park, 1988. The status of hedgerow field margins in Ireland Environmental management in agriculture: European perspectives: proceedings of a workshop held from 14 to 17 July 1987 at Bristol, United Kingdom. Belhaven Press, London. p. 125-131.

841 Weber, H.E., 1967. Über die Vegetation der Knicks in Schleswig-Holstein. Teil 1 und 2. Mitt. d. Arbeitsgemeinschaft f. Florist. i. Schleswig-Holstein und Hamburg. nr. 15.

842 Wechel, A. te, 1934. Wegbeplanting. Nederlands Bosbouw tijdschrift 7: 481-482.

843 Weelderen, A.H.W. van & C.J.M. Sloet-van Oldenrutenborch, 1968. Houtwallen een onkruidhaard? Nederlands Bosbouw Tijdschrift 40(10): 361-370.

844 Weelderen, A.W.H. van, 1965. Heggen, houtwallen en windschermen; biologische en houtteeltkundige aspecten. Landbouwhogeschool, Wageningen. doct. scriptie.

845 Weijermans, M. & J. Meeus, 1991. Karakteristieke cultuurlandschappen van Europa. Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 's-Gravenhage.

846 Wellner, R., 1981. Heggen en houtwallen. Natura 78: 89-184. jubileumnummer KNNV.

847 Wendt, H., 1951. Der Einfluss der Hecken auf den Landwirtschaftlichen Ertrag. Erdkunde V, p. 115-125.

848 Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen, 1987. Hoofdrapport van de Werkgroep Beekbegeleidende Beplantingen. Beplantingen langs waterlopen als beheersmaatregel. Landinrichtingsdienst, Utrecht. Mededeling nr. 179.

849 Werkgroep onkruidbestrijding TNO, 1968. Onkruid dag 1968: Werkgroep onkruidbestrijding TNO subgroep bosbouw en wegbeplantingen. Wageningen.

850 Werkgroep Staatsbosbeheer, 1984. Beplantingen buiten bosverband; ontwerp, aanleg en beheer. Staatsbosbeheer, Utrecht. Rapport 1984-25. 100 p.

851 Werkgroep Windsingelproject Grubbenvorst, 1976. 10 jaren windsingelonderzoek in Grubbenvorst (L): 1950-1960. Werkgroep Windsingelproject Grubbenvorst.

852 Wheaton, T.A., J.D. Whitney, D.P.H. Tucker & W.S. Castle, 1984. Hedgerows. Citrus industry (USA) 65(12): 16-17, 20-22.

853 Whitcomb, C.E. & J.F. Stowers, 1973. Sound abatement with hedges. Hort. Science 8: 128-129.

854 Wiedenhoff, H., 1981. Nieuwe windsingelsnoeimachine in het Gelders rivierengebied. De Fruitteelt 71(18): 622-623.

855 Wiegersma, L., 1990. Hagen in Denemarken. Groen 46(5): 18-21.

856 Wigbels, V.L., 1977. Aanleg en beheer van heggen in Flevoland. Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Lelystad.

857 Wigbels, V.L., 1981. Heggen en houtwallen in Flevoland. Natura 78(4): 129-134.

- 858** Wijffels, B., 1989. Literatuurstudie lijn-vormige beplantingen, cultuurhistorische aspecten. Stiboka, Wageningen.
- 859** Wijland, F. van, 1986. Natuurtechniek in de landinrichting: een betere toekomst voor kleine landschapselementen? In: P. Opdam e.a. (red.): Ecologie van kleine landschapselementen. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. p. 67-74.
- 860** Willems, P., 1980. Hagen in het mergelland. Natuurhistorisch maandblad 69: 125-128.
- 861** Wilson, R., 1929. Planting and care of shelter belts on the Northern Great Plains. Washington.
- 862** Wilson, R., 1979. The hedgerowbook. David & Cherk Publ., London.
- 863** Winter, M. de, 1985. Geluidwerend groen. Geluid en omgeving 8(1): 4-6.
- 864** Wittebrood, A., 1990. De houtwallen rondom Balloo. Een inventarisatie en onderzoek naar de houtwallen nabij Balloo, Drenthe. Staring Centrum, Wageningen. stageverslag IAHL, Velp.
- 865** Wittig, R., 1971. Die Gebusch- und Saumgesellschaften der Waldhecken in der Westfälischen Bucht. Abh. Landesmus. f. Naturk. Münster i. Westf. 38. Münster.
- 866** Wonink, H., M. Pelk, B. Koetzier & P. Zonderwijk, 1987. Linten in het landschap: en hun belang voor behoud en ontwikkeling van de natuur. Terra, Zutphen. Adviesgroep vegetatiebeheer.
- 867** Woodruff, N.P., D.W. Fryrear & L. Lyles, 1963. Reducing wind velocity with field shelterbelts. Manhattan.
- 868** Wyrdean, G., 1984. Onderhoud landschapselementen....duur? Staatsbosbeheer, Assen. Stageverslag.
- 869** Yamanda, S., T. Watanabe, S. Nakamura, H. Yokoyama & S. Takeoka, 1977. Noise reduction by vegetation. Rathe, E.J. (ed.). Proc. Inter Noise 77. Zurich. 599606.
- 870** Zandhaas, 1989. Het onderhoud van heggen, hagen en knotbomen. De Nederlandse Jager 94(7): 168.
- 871** Zeeuwsche Polder- en Waterschapsbond, 1942. Rapport over de beplanting van dijken en wegen. De Zeeuwsche Polder 14: 55-57.
- 872** Zoer, J.A., 1970. Verslag van een studie van het heggenlandschap in de Terschellinger polder in verband met landschapsbescherming en recreatie. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.
- 873** Zoon, K. & A. Bovendeert, 1982. Van berm tot houtwal: de relatie tussen struikbedekking en vegetatie in lintvormige elementen: met gegevens over historie en beheer van Tongelaar. Landbouwhogeschool, Wageningen.
- 874** Zundel, R., 1967. Schutzpflanzungen: Vorschläge für die praktische Verwendung von Baum und Strauch ausserhalb Waldes. Freiburg im Breisgau.
- 875** Zwölfer, H., 1981. Hecken als Ökologische Systeme. Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Allgemeine angewandte Entomologie 3: 9-11.
- 876** Zwölfer, H. et al, 1981. Ökologische Funktionsanalyse von Feldhecken - Tierökologische Untersuchungen über Struktur und Function biozonenotische Komplexe. Slotbericht van het Bayrische Landesamt für Umweltschutz in München. Universität van Bayreuth. 422p.
- 877** Zwölfer, H.G., G. Bauer, G. Heusinger & D. Stechmann, 1984. Die Tierökologische Bedeutung und Bewertung von Hecken. Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege Laufen/Salzach Beiheft 3, Teil 2. 155 p.

5 INDEX

De index is aan de literatuurlijst toegevoegd om het opzoeken van literatuur op onderwerp te vereenvoudigen. Het is geen dokumentatiesysteem waarmee feilloos op onderwerp kan worden gezocht maar geeft in grote lijnen aan waar de lezer verder kan zoeken. De nummers per rubriek corresponderen met de nummers in de literatuurlijst. De meeste publikaties zijn via meerdere rubrieken te benaderen.

Het verdient aanbeveling om bij het zoeken op onderwerp meerdere rubrieken te bekijken. De toekenning van trefwoorden aan iedere publikatie is in de meeste gebaseerd op de titel van de publikatie of is overgenomen uit andere geautomatiseerde literatuurbestanden. Hierdoor kan het voorkomen dat publikaties over een bepaald onderwerp wel in de lijst voorkomt maar niet in de betreffende onderwerpsrubriek worden vermeld. Niet te klassificeren publikaties of die met een zeer breed scala aan onderwerpen zijn ondergebracht in de rubriek algemene literatuur.

INHOUD VAN INDEX

ALGEMENE ASPECTEN	59
Algemene literatuur	
Literatuuroverzichten en bibliografie	
TYPEN BEPLANTINGEN	60
Erfbeplanting	
Graften	
Heggen en hagen	
Houtwalbeken	
Lanen	
Schurvelingen	
Wildwallen	
ONDERWERPEN	61
Bosbouw	
Ecologie	
vegetatie en flora	
zoogdieren	
vogels	
insekten/ongewervelden	
Economie	
Historie	
Landbouw	
ABIOTISCHE ASPECTEN EN MILIEU	63
Bodem en erosie	
Energie en brandstof	
Geluid	

Klimaat
Lucht en milieu

PLANOLOGISCHE EN RUIMTELIJKE ASPECTEN

64

Aanleg en inrichting
Beheer
Bescherming en natuurbewoud
Ecologische infrastructuur
Inventarisatie, kartering en overzichten
Invloed op aangrenzend grondgebruik
Landinrichting en ruilverkaveling
Methodieken en modellen
Ontwerp
Stedelijk gebied
Verkeer en wegen
Waardering, beleving en betekenis van beplantingen
Wetgeving en bestuur

GEOGRAFISCHE INDELING NAAR PROVINCIE

66

Groningen
Friesland
Drente
Overijssel
Gelderland
Utrecht
Noord-Holland
Zuid-Holland
Zeeland
Noord-Brabant
Limburg

INDELING NAAR TAAL

67

Duitstalige literatuur
Engelstalige literatuur

ALGEMENE ASPECTEN

Algemene literatuur over lijnvormige beplantingen

8, 15, 25, 39, 42, 44, 46, 47, 48, 50, 65, 76, 79, 81, 90, 103, 105, 114, 115, 116, 118, 120, 127, 140, 142, 151, 156, 157, 160, 162, 166, 169, 183, 198, 225, 227, 275, 276, 277, 286, 297, 303, 315, 317, 332, 333, 339, 364, 370, 380, 389, 390, 391, 393, 394, 396, 397, 405, 408, 415, 423, 427, 428, 435, 437, 440, 445, 457, 473, 474, 475, 478, 479, 496, 508, 510, 515, 518, 521, 522, 526, 540, 542, 543, 550, 551, 553, 564, 569, 574, 577, 579, 581, 586, 596, 600, 602, 603, 604, 616, 618, 623, 624, 641, 649, 650, 652, 673, 680, 690, 692, 697, 700, 702, 704, 711, 715, 721, 723, 731, 734, 739, 744, 751, 753, 755, 763, 769, 780, 788, 798, 800, 801, 807, 808, 809, 810, 811, 818, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 845, 846, 852, 855, 862, 866

Literatuuroverzichten en bibliografiën

5, 6, 9, 110, 116, 117, 127, 142, 147, 221, 260, 272, 297, 336, 340, 344, 356, 368, 375, 385, 394, 396, 468, 569, 612, 646, 811, 833, 858

TYPEN BEPLANTINGEN

Er zijn zeven beplantingstypen in de lijst opgenomen. Houtwallen, singels en wegbeplantingen worden niet afzonderlijk vermeld. De begrippen houtwal en singel worden in verschillende publikaties door elkaar gebruikt of op verschillende manieren geïnterpreteerd waardoor afzonderlijke vermelding slechts verwarring oplevert. Literatuur over wegbeplantingen is ondergebracht bij de categorie wegen en verkeer. Soms worden in de literatuur andere beplantingstypen onderscheiden zoals eswal, houtstrook, windstrook, struweel, houtsingel, windwal en beplantingsstrook. Ze zijn hier niet opgenomen.

Erfbeplanting

35, 66, 78, 96, 605, 613, 617, 643, 731, 793, 818,

Graften

63, 120, 128, 168, 169, 170, 264, 265, 639, 679, 836, 860

Heggen en hagen

15, 39, 44, 48, 64, 69, 74, 78, 90, 91, 102, 110, 116, 124, 125, 145, 152, 155, 157, 158, 167, 178, 179, 186, 193, 194, 195, 201, 204, 222, 229, 246, 254, 259, 262, 266, 275, 277, 297, 301, 302, 318, 323, 328, 329, 331, 347, 348, 352, 367, 369, 370, 382, 384, 391, 392, 394, 413, 438, 440, 470, 471, 473, 517, 521, 528, 540, 550, 551, 552, 574, 581, 594, 597, 598, 610, 634, 647, 651, 652, 656, 661, 675, 713, 714, 721, 732, 756, 757, 760, 762, 771, 772, 775, 796, 799, 803, 804, 811, 823, 824, 826, 827, 831, 832, 833, 841, 844, 846, 856, 857, 860, 870, 872, 875, 876

Houtwalbeken

49, 106, 107, 108, 257, 280, 281, 282, 291, 378, 665, 848

Lanen

1

Schurvelingen

97, 342, 359, 360

Wildwallen

41, 103, 315, 468, 563, 717, 870

ONDERWERPEN

Bosbouw

1, 20, 22, 27, 31, 35, 40, 50, 53, 62, 65, 80, 87, 90, 96, 104, 105, 106, 109, 114, 115, 127, 129, 135, 144, 148, 149, 154, 160, 163, 164, 172, 176, 191, 196, 198, 199, 210, 236, 241, 242, 243, 247, 248, 251, 259, 268, 279, 285, 287, 288, 294, 299, 300, 307, 308, 309, 310, 311, 314, 315, 316, 317, 323, 332, 333, 338, 349, 350, 351, 355, 356, 357, 377, 388, 392, 400, 401, 406, 410, 422, 441, 442, 446, 450, 452, 466, 505, 513, 520, 523, 524, 534, 545, 562, 567, 568, 575, 576, 579, 582, 583, 600, 612, 617, 618, 643, 675, 677, 682, 685, 696, 700, 709, 722, 734, 744, 755, 758, 771, 774, 781, 788, 791, 792, 793, 794, 799, 809, 810, 813, 844, 849, 850, 874

Ecologie

vegetatie en flora

13, 14, 45, 55, 56, 75, 92, 94, 101, 108, 112, 125, 154, 156, 157, 181, 197, 223, 245, 262, 267, 282, 288, 304, 327, 345, 358, 375, 380, 394, 398, 399, 402, 403, 406, 433, 434, 438, 446, 450, 470, 471, 472, 473, 482, 504, 525, 532, 533, 552, 558, 560, 566, 570, 574, 587, 589, 590, 595, 597, 598, 630, 631, 646, 654, 669, 680, 681, 694, 698, 710, 725, 729, 735, 736, 746, 748, 770, 771, 773, 809, 828, 831, 837, 841, 843, 849, 864, 865, 869, 873

zoogdieren

123, 124, 204, 525, 530, 558, 585, 601, 717, 838

vogels

52, 91, 180, 181, 182, 188, 225, 247, 248, 266, 297, 301, 304, 356, 357, 395, 403, 431, 487, 509, 525, 557, 565, 567, 568, 571, 572, 588, 590, 610, 611, 687, 688, 712, 713, 716, 756, 757, 758, 778, 804

insekten/ongewervelden

37, 54, 67, 68, 80, 154, 205, 224, 232, 234, 285, 342, 383, 448, 449, 484, 523, 524, 541, 592, 596, 598, 599, 666, 678, 716, 761, 762, 787

Economie

1, 22, 30, 33, 34, 46, 53, 61, 67, 71, 72, 73, 87, 98, 113, 135, 155, 172, 188, 259, 268, 270, 271, 272, 273, 284, 290, 307, 308, 309, 310, 311, 318, 340, 341, 344, 346, 352, 355, 373, 422, 430, 441, 442, 443, 447, 464, 465, 477, 489, 507, 545, 548, 561, 562, 614, 615, 625, 626, 627, 628, 629, 638, 642, 720, 727, 730, 766, 768, 821, 854, 868

Historie

47, 88, 145, 146, 151, 158, 160, 174, 179, 223, 250, 258, 260, 269, 326, 327, 328, 329, 330, 511, 528, 546, 550, 551, 556, 587, 618, 695, 711, 801, 814, 825, 858, 864, 873

Landbouw

3, 8, 9, 10, 13, 16, 19, 21, 22, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 52, 53, 58, 61, 62, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 82, 92, 112, 119, 130, 131, 139, 143, 150, 155, 161, 164, 165, 177, 179, 188, 189, 190, 202, 203, 207, 210, 211, 219, 222, 231, 233, 234, 237, 244, 246, 256, 261, 263, 264, 265, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 283, 288, 293, 298, 306, 318, 337, 344, 345, 348, 352, 363, 365, 366, 372, 373, 376, 379, 384, 385, 389, 407, 414, 418, 419, 421, 426, 430, 449, 450, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 468, 469, 477, 485, 486, 495, 501, 509, 512, 515, 516, 519, 534, 535, 538, 545, 549, 559, 561, 562, 573, 584, 601, 606, 614, 616, 622, 623, 625, 626, 627, 628, 629, 638, 640, 645, 647, 657, 659, 662, 668, 673, 676, 678, 681, 699, 716, 726, 727, 730, 735, 742, 743, 747, 750, 752, 760, 767, 768, 772, 773, 777, 83, 785, 803, 819, 820, 843, 847, 851, 867

ABIOTISCHE ASPECTEN EN MILIEU

Bodem en erosie

20, 55, 59, 78, 88, 115, 129, 139, 144, 163, 164, 178, 200, 219, 220, 255, 261, 262, 265, 287, 335, 337, 338, 368, 372, 377, 381, 410, 415, 416, 417, 420, 425, 433, 439, 454, 459, 467, 481, 508, 519, 535, 536, 537, 622, 657, 658, 662, 683, 706, 707, 708, 744, 765, 767, 797, 810, 822, 867

Energie en brandstof

1, 87, 268, 561, 766

Geluid

7, 14, 28, 55, 56, 100, 104, 148, 159, 185, 240, 294, 296, 353, 354, 386, 402, 411, 490, 491, 492, 493, 494, 498, 499, 500, 514, 531, 532, 533, 560, 580, 582, 591, 620, 636, 642, 646, 693, 697, 764, 779, 812, 835, 853, 863, 869

Klimaat

9, 16, 18, 20, 21, 23, 26, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 58, 61, 78, 109, 115, 117, 118, 119, 129, 130, 131, 136, 138, 139, 141, 143, 144, 147, 163, 164, 168, 175, 178, 200, 202, 203, 212, 218, 219, 220, 244, 255, 256, 267, 272, 273, 287, 335, 337, 338, 361, 362, 363, 365, 368, 372, 376, 379, 381, 383, 407, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 425, 426, 433, 439, 453, 454, 455, 458, 459, 460, 467, 481, 485, 508, 519, 535, 536, 537, 538, 622, 657, 658, 662, 683, 706, 707, 708, 744, 765, 767, 777, 783, 785, 797, 810, 867

Lucht en milieu

28, 59, 67, 85, 86, 129, 152, 178, 184, 200, 221, 261, 289, 290, 321, 382, 412, 593, 629, 630, 656, 797

PLANOLOGISCHE EN RUIMTELIJKE ASPECTEN

Onder deze noemer vallen diverse rubrieken waarvan enkele met een heterogene samenstelling (invloed op aangrenzend grondgebruik). Buiten de hier vermelde literatuur komen er veel publikaties voor waarin lijnvormige beplantingen in een breder verband worden behandeld. Voorbeelden hiervan zijn publikaties over landschapsplannen, adviezen landschapsbouw enz. Ze zijn niet in deze lijst opgenomen omdat lijnvormige beplantingen hierin niet centraal staan.

aanleg en inrichting

1, 4, 23, 35, 40, 46, 49, 66, 88, 92, 96, 104, 106, 108, 109, 111, 112, 144, 151, 159, 160, 173, 187, 191, 220, 221, 222, 240, 258, 280, 309, 312, 314, 316, 322, 338, 343, 346, 347, 348, 350, 351, 355, 356, 387, 388, 424, 425, 446, 480, 488, 545, 563, 575, 635, 640, 643, 651, 653, 665, 696, 722, 731, 733, 743, 746, 748, 782, 792, 796, 850, 856, 861

beheer

1, 35, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49, 53, 92, 95, 96, 98, 101, 102, 105, 106, 108, 114, 135, 146, 160, 170, 196, 209, 222, 223, 236, 250, 252, 257, 259, 263, 264, 265, 270, 281, 282, 290, 311, 312, 316, 318, 321, 322, 323, 324, 325, 341, 343, 346, 348, 359, 360, 375, 378, 404, 406, 424, 434, 441, 443, 444, 446, 447, 450, 472, 473, 476, 484, 488, 507, 516, 520, 527, 539, 544, 608, 633, 635, 653, 654, 670, 671, 677, 679, 682, 689, 691, 696, 701, 703, 718, 720, 722, 728, 731, 732, 781, 813, 819, 821, 824, 826, 836, 837, 838, 840, 848, 849, 850, 854, 856, 861, 868, 870, 871, 873

bescherming en natuurbehoud

6, 18, 57, 60, 63, 64, 95, 102, 128, 146, 158, 170, 171, 196, 204, 207, 219, 227, 251, 252, 253, 269, 283, 287, 331, 401, 421, 440, 452, 456, 457, 459, 461, 472, 473, 510, 511, 517, 520, 527, 544, 546, 548, 574, 578, 606, 630, 644, 660, 670, 699, 713, 728, 735, 750, 781, 786, 866, 872

ecologische infrastructuur

54, 74, 124, 134, 181, 186, 204, 228, 229, 232, 237, 238, 253, 278, 279, 304, 336, 356, 380, 398, 399, 483, 503, 565, 566, 567, 568, 569, 587, 670, 672, 674, 705, 712, 719, 725, 758, 789

Inventarisatie, kartering en overzichten

5, 8, 11, 75, 80, 89, 97, 99, 101, 107, 126, 132, 205, 215, 216, 217, 223, 224, 226, 239, 266, 283, 299, 300, 301, 307, 308, 319, 357, 359, 360, 364, 367, 391, 395, 403, 405, 428, 429, 432, 437, 444, 502, 504, 511, 523, 524, 525, 541, 543, 544, 552, 554, 555, 556, 571, 585, 589, 592, 595, 599, 601, 608, 609, 684, 685, 686, 687, 689, 692, 693, 702, 724, 738, 739, 740, 741, 745, 754, 761, 778, 787, 790, 791, 792, 795, 804, 817, 823, 825, 830, 834, 835, 845, 855, 857, 860, 864, 865

Invloed op aangrenzend grondgebruik (opbrengst/schade)

9, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 52, 58, 59, 61, 62, 70, 71, 72, 73, 77, 79, 83, 86, 92, 100, 109, 112, 117, 118, 119, 130, 131, 136, 138, 141, 143, 147, 150, 155, 165, 168, 175, 177, 188, 189, 190, 202, 203, 210,

211, 212, 218, 231, 244, 246, 256, 264, 267, 270, 271, 272, 273, 274, 288, 292, 293, 296, 298, 305, 306, 321, 325, 345, 361, 363, 365, 366, 369, 373, 375, 376, 379, 383, 384, 385, 407, 414, 418, 419, 426, 430, 448, 453, 456, 458, 460, 461, 462, 465, 466, 469, 477, 485, 489, 501, 509, 523, 524, 538, 546, 559, 584, 606, 614, 625, 626, 627, 628, 638, 640, 645, 647, 656, 659, 668, 676, 678, 681, 694, 699, 726, 727, 728, 735, 742, 750, 773, 777, 785, 802, 803, 806, 819, 820, 837, 843, 847, 849

Landinrichting en ruilverkaveling

4, 11, 12, 52, 74, 83, 84, 117, 118, 121, 122, 134, 137, 144, 153, 161, 173, 174, 179, 182, 186, 187, 192, 195, 196, 207, 220, 229, 235, 237, 238, 252, 253, 254, 258, 261, 263, 269, 274, 278, 279, 295, 309, 313, 314, 334, 336, 347, 351, 371, 398, 404, 425, 429, 436, 485, 486, 504, 517, 535, 546, 566, 568, 589, 607, 624, 633, 634, 637, 648, 651, 653, 660, 661, 663, 688, 719, 725, 746, 748, 784, 824, 856, 859

Methodieken en modellen

5, 50, 89, 134, 149, 213, 214, 215, 216, 217, 221, 299, 300, 309, 403, 429, 432, 442, 451, 453, 481, 483, 495, 505, 565, 634, 684, 685, 686, 688, 705, 720, 733, 737, 770, 772, 790, 795, 806, 813, 817

Ontwerp

4, 5, 93, 111, 121, 122, 132, 133, 151, 153, 173, 187, 218, 220, 280, 313, 314, 343, 350, 351, 356, 387, 488, 506, 508, 529, 531, 532, 533, 575, 577, 605, 635, 651, 667, 695, 743, 746, 748, 782, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 834, 850

Stedelijk gebied

30, 35, 46, 66, 78, 96, 129, 152, 185, 218, 289, 290, 294, 353, 354, 382, 490, 491, 494, 498, 499, 500, 529, 531, 533, 605, 610, 613, 615, 617, 643, 661, 731, 764, 779, 784, 793, 818

Verkeer en wegen

17, 27, 31, 43, 45, 98, 135, 152, 176, 185, 286, 295, 305, 319, 325, 382, 387, 397, 400, 401, 408, 412, 422, 442, 443, 474, 475, 496, 497, 505, 506, 507, 523, 524, 575, 576, 612, 630, 631, 632, 656, 675, 679, 701, 702, 703, 704, 718, 782, 798, 802, 842, 849, 871

Waardering, beleving en betekenis van beplantingen

5, 12, 15, 19, 24, 30, 39, 44, 54, 68, 69, 70, 93, 110, 111, 112, 121, 122, 123, 124, 131, 132, 133, 146, 152, 153, 154, 156, 157, 173, 177, 180, 193, 197, 201, 206, 218, 223, 225, 230, 245, 246, 248, 250, 251, 270, 271, 302, 313, 320, 326, 341, 360, 367, 369, 377, 384, 386, 391, 393, 395, 421, 424, 427, 429, 449, 456, 462, 465, 477, 478, 482, 487, 502, 506, 508, 509, 510, 511, 518, 527, 529, 531, 532, 533, 539, 541, 542, 546, 548, 550, 551, 557, 562, 572, 574, 577, 588, 594, 603, 604, 605, 609, 611, 635, 644, 645, 652, 655, 666, 667, 670, 673, 676, 678, 681, 687, 695, 698, 713, 714, 715, 716, 717, 719, 721, 747, 751, 768, 775, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 807, 808, 810, 817, 823, 825, 827, 828, 834, 837, 839, 840, 841, 875, 876, 877

Wetgeving en bestuur

43, 46, 57, 95, 132, 134, 196, 251, 252, 334, 340, 409, 512, 513, 548, 632, 664, 675, 799

GEOGRAFISCHE INDELING

Indeling naar provincie

Groningen

42, 99, 171, 172, 451, 530, 541, 632, 633, 695, 739, 740, 741

Friesland

11, 88, 174, 223, 226, 236, 403, 405, 421, 436, 437, 504, 511, 689, 690, 691, 758, 872

Drente

377, 444, 530, 546, 586, 589, 631, 712, 748, 864

Overijssel

132, 174, 181, 235, 239, 247, 248, 269, 275, 319, 372, 502, 542, 649, 650, 654, 687, 807, 816, 817

Gelderland

65, 94, 101, 125, 149, 174, 207, 262, 263, 280, 313, 324, 357, 371, 404, 429, 431, 472, 553, 554, 555, 556, 605, 630, 854

Utrecht

80, 94, 262, 279, 395, 409, 433, 544, 563, 571, 595, 605, 608, 609, 619, 669, 728, 729, 736, 789, 814, 815

Noord-Holland

115, 397, 583, 728, 822

Zuid-Holland

279, 342, 360, 525, 608, 619, 728, 729, 814, 815

Zeeland

97, 167, 314, 359, 364, 368, 460, 466, 581, 713, 714, 871

Brabant

64, 102, 126, 199, 262, 348, 470, 476, 488, 534, 613, 626, 644, 653, 667, 732, 738, 756, 757, 800, 824, 826, 873

Limburg

16, 63, 64, 120, 128, 168, 169, 170, 195, 227, 264, 265, 291, 543, 626, 639, 679, 826, 836, 851, 860

INDELING NAAR TAAL

Duitstalige literatuur

12, 15, 23, 28, 44, 47, 48, 58, 67, 68, 69, 75, 78, 85, 86, 92, 93, 100, 108, 110, 119, 152, 161, 166, 175, 178, 185, 186, 200, 201, 221, 233, 234, 245, 257, 258, 259, 260, 283, 289, 290, 292, 293, 296, 301, 320, 321, 335, 345, 346, 347, 363, 367, 373, 375, 382, 389, 390, 392, 393, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 425, 426, 435, 438, 447, 482, 483, 487, 498, 499, 500, 501, 508, 527, 536, 537, 538, 547, 559, 573, 584, 588, 592, 593, 594, 604, 610, 620, 621, 634, 659, 661, 666, 678, 680, 681, 694, 698, 700, 710, 711, 717, 721, 723, 724, 725, 735, 747, 760, 761, 762, 767, 770, 771, 772, 773, 775, 776, 778, 780, 784, 841, 847, 865, 874, 875, 876, 877

Engelstalige literatuur

6, 7, 21, 22, 25, 26, 29, 32, 33, 34, 37, 52, 55, 56, 59, 60, 66, 70, 74, 76, 77, 79, 83, 91, 103, 117, 121, 122, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 150, 151, 153, 154, 155, 158, 160, 162, 165, 175, 179, 183, 185, 187, 191, 196, 198, 202, 203, 204, 205, 211, 212, 214, 215, 217, 220, 222, 228, 229, 230, 244, 249, 254, 267, 288, 294, 303, 312, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 337, 344, 358, 361, 362, 365, 366, 368, 375, 376, 379, 381, 410, 411, 414, 417, 420, 423, 424, 439, 440, 448, 449, 450, 458, 459, 463, 467, 469, 477, 478, 481, 483, 484, 485, 486, 489, 492, 493, 503, 515, 516, 519, 521, 522, 528, 531, 533, 535, 549, 557, 568, 572, 579, 585, 587, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 618, 637, 638, 641, 646, 648, 657, 658, 676, 697, 707, 730, 750, 751, 753, 754, 755, 759, 761, 762, 765, 770, 771, 772, 774, 83, 787, 788, 792, 839, 840, 853, 862, 867